

CENA: 3,50 zł

kurier rolniczy

ISSN 1508-7697

NR 2 / 2025

ASF i choroba niebieskiego języka str. 30

Wiosenne zasilanie upraw nawozami str. 15

**Szerszeń azjatycki zagrożeniem dla pszczół
miodnych w Polsce**

str. 20

**Owce do wypasu na roślinach
inwazyjnych**

str. 18

LABORATORIUM

ANALIZA PASZ

- ✔ WŁÓKNO SUROWE
- ✔ SUCHA MASA
- ✔ POPIÓŁ SUROWY
- ✔ pH W KISZONKACH
- ✔ BIAŁKO OGÓLNE
METODĄ
KJELDAHLA
- ✔ OCENA
ORGANOLEPTYCZNA
KISZONEK

BADANIE GLEB

- ✔ odczyn (pH) w 1n KCl
- ✔ zawartość P, K, Mg
- ✔ PRÓCHNICA

ZADZWOŃ I UMÓW SIĘ
77 44 37 132

OPOLSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO

POWIATOWE ZESPOŁY
DORADZTWA ROLNICZEGO

BRZEG

ul. Główna 1 (OODR)
49-330 Łosiów
tel. 77 44 37 104

GŁUBCZYCE

ul. Powstańców 4
48-100 Głubczyce
tel. 77 485 27 50

KĘDZIERZYN-KOŹLE

ul. Kozielska 14a
47-224 Kędzierzyn-Koźle
tel. 77 483 50 49

KLUCZBORK

ul. Żeromskiego 3B/12
46-200 Kluczbork
tel. 77 414 23 01

KRAPKOWICE

ul. Kilińskiego 1
47-303 Krapkowice
tel. 77 466 19 60

NAMYSŁÓW

ul. Dubois 3 (UMiG)
46-100 Namysłów
tel. 77 410 24 25

NYSA

ul. Marcinkowskiego 1
48-300 Nysa
tel. 77 433 11 27

OLEŚNO

ul. Dworcowa 1a
46-300 Olesno
tel. 34 358 40 31

OPOLE

ul. Wrocławska 107
45-837 Opole
tel. 77 457 56 50

PRUDNIK

Plac Szarych Szeregów
48-200 Prudnik
tel. 77 436 93 70

STRZELCE OPOLSKIE

ul. Gogolińska 2a
47-100 Strzelce Opolskie
tel. 77 461 89 18

SPIS TREŚCI

PRODUKCJA ROŚLINNA	LISTA ODMIAN ZALECANYCH.....6
	ZAPRAWY - PIERWSZA LINIA OBRONY ZBÓŻ JARYCH.....8
	WAPNOWANIE GLEBY.....11
	SIEW KUKURYDZY A POTENCJAŁ STANOWISKA.....12
	ZABIEG CZYSZCZĄCY TO.....14
	WIOSENNE ZASILANIE UPRAW NAWOZAMI.....15
PRODUKCJA ZWIERZĘCA	MOJE STADO W PIGUŁCE.....16
	KĄCIK METEOROLOGICZNY.....17
	OWCE DO WYPASU NA ROŚLINACH INWAZYJNYCH.....18
	BIURO OGŁOSZEŃ.....19
	SZERSZEŃ AZJATYCKI ZAGROŻENIEM DLA PSZCZÓŁ MIODNYCH W POLSCE.....20
	PORADNIK PASIECZNY.....22
AGROINFO	POLSKA PREZYDENCJA W UNII.....24
	AGROLEŚNICTWO SPOSOBEM NA ROLNICTWO.....25
	KOOPERATYWA SPOŻYWCZA SPOSOBEM NA SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIĄ.....26
	POLSCY ROLNICY NA 20-LECIE WEJŚCIA POLSKI DO UE.....28
	ASF I CHOROBA NIEBIESKIEGO JĘZYKA.....30
	NOWOROCZNE SZKOLENIE I NARADA KADRY OODR.....32
AGROTURYSTYKA	GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE PAŃSTWA LENARTOWICZ.....34
ZAGRODY EDUKACYJNE	GOSPODARSTWO EKOTURYSTYCZNE „STODOŁA”- KONTAKT Z NATURĄ I TRADYCIĄ.....36
KGW	KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W CHRÓŚCINIE.....38
DOM I OGRÓD	PERSPEKTYWY ZIMOWEJ UPRAWY WARZYW.....40
	PRZYSTAWKI NIE TYLKO NA KARNAWAŁ.....42
INSTYTUCJE	DOPLĄTY DO UBEZPIECZENIA ZWIERZĄT.....43
	DOBROSTAN ZWIERZĄT - OBOWIĄZKOWE SZKOLENIE DO 14 MARCA.....43
	1999: PARTNERSTWO Z UE.....44
	WCHODZI ROLNIK PO DRABINIE I...?.....45
	ZASADY WYŁĄCZANIA Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO ROLNIKÓW.....46
	ŚWIADCZENIE HONOROWE Z TYTUŁU UKOŃCZENIA 100 LAT ŻYCIA.....47
EKONOMIKA	„PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE”.....48
	JAKIE SĄ PRZEPISY DOTYCZĄCE WYCINKI DRZEW NA TERENIE GOSPODARSTWA ROLNEGO?..50

WYDAWCA:

Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, 49-330 Łosiów, ul. Główna 1
tel.: 77/ 44 37 111, 44 37 142
fax: 77/ 44 37 110

www.oodr.pl

REDAKCJA:

dr Mariusz Drożdż, Bożena Chruszczewska, Joanna Moch,
Martyna Augustyniak
e-mail: inte@oodr.pl

Skład: OODR Łosiów. Druk: TOP DRUK Spółka z o. o., sp.k., Łomża,
Nakład: 1370 egz.

Zdjęcie na okładce: pexels.com

Redakcja nie odpowiada za treść reklam, ogłoszeń i artykułów sponsorowanych.

Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów i przetwarzania materiałów prasowych.

ZWIĘKSZONY LIMIT PRZYCHODÓW DLA KGW PROWADZĄCYCH UEPIK – 1 000 000 ZŁ

Od 1 stycznia 2025 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. 2024 r. poz. 1761). Określa ona nowe limity dla KGW, które nie prowadzą pełnej księgowości, a rozliczają się poprzez UEPIK – Uproszczoną Ewidencję Przychodów i Kosztów. Kluczowy element nowelizacji, zapisany w art. 3, wszedł w życie już 1 stycznia 2025 roku, podczas gdy pozostałe przepisy będą obowiązywać dopiero od 1 stycznia 2026 roku.

Nowe regulacje zawarte w artykule 3 zwiększają limit przychodów uprawniających do korzystania z Uprozczonej Ewidencji Przychodów i Kosztów (UEPIK). Dotychczas limit ten wynosił 100 000 złotych, natomiast od 2025 roku został podniesiony do 1 000 000 złotych. Oznacza to, że Koła Gospodyń Wiejskich, które w roku poprzedzającym rok podatkowy nie osiągnęły przychodów przekraczających tę kwotę, mogą nadal korzystać z UEPIK jako uproszczonej formy rozliczania. Do limitu nie wlicza się darowizn rzeczowych przeznaczonych na prowadzenie działalności statutowej.

Zmiany, które wejdą w życie od 1 stycznia 2026 r. wydłużą terminy zgłoszenia chęci prowadzenia UEPIK:

- do końca 3. miesiąca roku podatkowego – w którym rozpoczyna się prowadzenie ewidencji,
- do 90 dni – dla kół rozpoczynających działalność,
- do 90 dni – rezygnacji z UEPIK/nie spełnienia warunków.

Ważną zmianą wydaje się także zniesienie ograniczenia co do rodzaju przychodów zapisywanych w UEPIK, uchyła się cały punkt 1 artykułu 24 ustawy o KGW (Dz.U. 2018 poz. 2212).

Szanowni Czytelnicy

Luty to czas, kiedy rolnicy zaczynają podejmować decyzje dotyczące tegorocznych siewów. Odpowiednio dobrane nasiona to fundament przyszłych plonów, dlatego warto kierować się nie tylko ceną materiału siewnego, ale także jego potencjałem plonowania. W tym wydaniu Kuriera Rolniczego przedstawiamy Listę Odmian Zalecanych, opracowaną podczas styczniowego posiedzenia Opolskiego Zespołu Porejestrówego Doświadczalnictwa Odmianowego, która z pewnością pomoże w wyborze odpowiednich odmian do tegorocznych siewów.

Niemniej jednak, zanim ruszą siewy, zachęcam do skorzystania z bogatej oferty szkoleń i konferencji organizowanych przez Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego. Znajdą tam Państwo szeroki wachlarz szkoleń, które mogą wesprzeć Waszą działalność rolniczą, a także pomóc w zrozumieniu przepisów i wymogów. Kalendarz wydarzeń dostępny jest na naszej stronie internetowej (www.oodr.pl). 1 stycznia 2025 r.

Polska przejęła prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. Podczas szkoleń nasi doradcy przybliżają ten temat, przedstawiając wyzwania oraz szanse stojące przed polskim i europejskim rolnictwem.

Przypominam, iż rolnicy realizujący interwencję w ramach ekoschematu „Dobrostan zwierząt” zobowiązani są do ukończenia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej. Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego prowadzi szkolenia z tego zakresu zarówno on-line, jak i stacjonarnie. Udział w szkoleniu jest bezpłatny, a termin jego ukończenia upływa 14 marca 2025 roku. Warto zapisać się jak najszybciej.

Zapraszam do skorzystania z oferty szkoleniowej i życzę powodzenia w przygotowaniach do nadchodzącego sezonu.

 Genowefa Prorok
Dyrektor OODR

Wiosna coraz bliżej?

Wzrost średniej temperatury w świecie również wpływa na nasz region, gdzie obserwujemy coraz bardziej zmienne warunki pogodowe. Dodatnia temperatura oraz wysoka wilgotność powietrza i gleby sprzyjają rozwojowi chorób grzybowych, dlatego coraz większą uwagę przywiązuje się do wykonania zabiegu T0. Nie można również zapominać o wiosennym zasilaniu upraw nawozami, gdyż rośliny w tym czasie wykazują zwiększone zapotrzebowanie na składniki pokarmowe. Spośród wszystkich makroskładników pierwszorzędowych, tj. azot (N), fosfor (P), potas (K) szczególne znaczenie dla prawidłowego wzrostu ma azot.

Niebawem ruszą też siewy. W lutowym wydaniu Kuriera Rolniczego przedstawiamy Listę Odmian Zalecanych ustaloną na styczniowym posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu PDO. Planującym wiosenne siewy zalecamy przy wyborze odmian jarych kierowanie się nie tylko ceną materiału siewnego, ale także potencjałem plonowania i wczesności.

Zima to dla wielu rolników, jak i roślin, czas odpoczynku. Jest w tym czasie jednak całkiem sporo warzyw, które możemy uprawiać, także na własne potrzeby. Posiadanie szklarni nie jest warunkiem, choć przyspiesza wegetację i ułatwia sprawę. Uprawa zimą w gruncie i w szklarni bez ogrzewania jest jak najbardziej możliwa, o czym można przeczytać w naszym miesięczniku. W dziale produkcji zwierzęcej tym razem zwracamy uwagę na owce. Wprawdzie w Polsce nie ma tradycji spożywania jagnięciny, więc hodowcy zwykle sprzedają żywiec za granicę. Okazuje się, że owce można wykorzystać też do wypasu i redukcji występowania roślin inwazyjnych.

Przypominamy również o bioasekuracji. W powiecie oleskim jest duży problem z afrykańskim pomorem świń wśród dzików, przez co rejon znalazł się w strefie różowej. Należy również pamiętać o chorobie niebieskiego języka, która – zdaniem lekarzy weterynarii – wkrótce obejmie cały kraj. Grypa ptaków też jest cały czas groźna.

Zapraszam do lektury.

 dr Mariusz Drożdż
redaktor

PSZENICA OZIMA			
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
1	AREVUS	2024	chlebowa
2	ADRENALIN	2025	chlebowa
3	BULLDOZER	2025	chlebowa
4	CHEVIGNON	2025	chlebowa
5	LG KERAMIK	2022	chlebowa
6	LG MONDIAL	2025	chlebowa
7	LINUS	2012	jakościowa
8	PLEJADA	2020	chlebowa
9	REVOLVER	2025	chlebowa
10	RGT KILIMANJARO	2017	jakościowa
11	SU BANATUS	2025	chlebowa
12	VENECJA	2021	chlebowa

RZEPAK OZIMY		
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ
1	AKILAH	2024
2	ARTEMIS	2025
3	CROCANT kk	2025
4	DERRICK	2025
5	DK EXAURA	2025
6	DK EXCENTRIC	2025
7	DK EXCITED	2025
8	DYNAMIC	2025
9	KWS LAUROS	2025
10	LG APHRODITE	2025
11	LG APOLLONIA	2025
12	LG ARNOLD	2025

JĘCZMIEN OZIMY			
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
1	ALEKSANDRA (2rz)	2025	pastewna
2	ESPRIT	2024	pastewna
3	GIEWONT	2025	pastewna
4	KWS MORRIS	2023	pastewna
5	LAUTETIA (2rz)	2024	pastewna
6	LG CASTING (2rz)	2025	pastewna
7	SU MIDNIGHT	2024	pastewna

JĘCZMIEN JARY		
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ
1	AVATAR	2025
2	BIZON	2025
3	BRIGITTA	2025
4	FEEDWAY	2025
5	FLORENCE	2025
6	LASER	2025
7	LEXY	2025
8	KWS PREMIS	2025
9	TILMOR	2025
10	TROFEUM	2025

PSZENŻYTO OZIME			
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
1	HEROICO	2025 w	pastewna
2	LOMBARDO k	2017	pastewna
3	PANASO	2024	pastewna
4	SU ATLETUS	2024	pastewna
5	SU KLAUS	2025	pastewna
6	SU LIBORIUS	2023	pastewna
7	TADEUS	2020	pastewna
8	TRIBUTO	2025	pastewna

PSZENICA JARA		
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ
1	AKVITAN *	2025
2	ITAKA	2025
3	FLORENTYNA	2025
4	KWS FACETTE	2025
5	WPB PEBBLES	2025

ŻYTO OZIME			
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
1	DAŃKOWSKIE GRANAT	2020	populacyjna
2	GULDEN	2025	mieszkańcowa
3	KWS GILMOR	2025	mieszkańcowa
4	KWS IGOR	2024	mieszkańcowa
5	KWS JETHRO	2021	mieszkańcowa
6	KWS PULSOR	2025	mieszkańcowa
7	KWS ROTOR	2024	mieszkańcowa
8	KWS SERAFINO	2020	mieszkańcowa
9	KWS VINETTO	2020	mieszkańcowa

OWIES		
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ
1	FIGARO	2025
2	LION	2025
3	MHR SAMURAJ	2025
4	PANTEON	2025
5	RAMBO	2025

BOBIK		
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ
1	ALBUS	2025
2	APOLLO	2025
3	CAPRI	2025
4	FANFARE	2025
5	MYSTIC	2025
6	TRUMPET CCA	2025

2rz - odmiana dwurzędowa

CCA - odmiana ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych

k - odmian krótkosioma

kk - odmiana odporna na kilę kapusty

* - odmiana zalecana głównie na intensywnym poziomie agrotechniki

w - odmiana zalecana wstępnie po pierwszym roku badań

Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
2024	mieszańcowa
2021	mieszańcowa
2025	mieszańcowa
2021	populacyjna
2025	mieszańcowa
2025	mieszańcowa
2022	mieszańcowa
2022	mieszańcowa
2025	mieszańcowa
2025 w	mieszańcowa
2025	mieszańcowa
2024	mieszańcowa

Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
2023	pastewna
2025	pastewna
2025	pastewna
2023	pastewna
2024	pastewna
2025	pastewna
2025	browarna
2025	pastewna
2024	pastewna
2023	pastewna

Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
2024	jakościowa
2023	jakościowa
2025	jakościowa
2025 w	chlebowa
2023	jakościowa

Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
2022	żółtoziarnista
2023	żółtoziarnista
2025	żółtoziarnista
2023	żółtoziarnista
2022	żółtoziarnista

Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
2019	niskotaninowa
2019	wysokotaninowa
2020	wysokotaninowa
2019	wysokotaninowa
2025	wysokotaninowa
2023	wysokotaninowa

SOJA			
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
1	ABACA		średniowczesna
2	ACARDIA	CCA	późna
3	ACHILLEA	CCA	późna
4	ADELFA		średniowczesna
5	ARNOLD		średniowczesna
6	AMIATA	CCA	średniowczesna
7	KOFU	CCA	późna
8	MAGNOLIA PZO		średniowczesna
9	NESSIE PZO	CCA	średniowczesna
10	SIRELIA	CCA	średniowczesna
11	SUSSEX	CCA	średniowczesna
12	VIOLA		średniowczesna

GROCH			
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
1	ASTRONAUTE	2019	średniowysoka
2	ASGARD	2025	średniowysoka
3	GROT	2023	średniowysoka
4	KAMELEON	2025 w	średniowysoka
5	MANDARYN	2025	średniowysoka
6	MEFISTO	2024	wysoka
7	ORCHESTRA	CCA	średniowysoka
8	OSTINATO	CCA	średniowysoka

ZIEMNIAK JADALNY			
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
1	COLOMBA	2025 w	bardzo wczesna
2	IMPRESJA	2024	bardzo wczesna
3	RIVIERA	2024	bardzo wczesna
4	GWIAZDA	2024	wczesna
5	HETMAN	2025	wczesna
6	IGNACY	2015	wczesna
7	LAWENDA	2024	wczesna
8	MICHALINA	2011	wczesna
9	VINETA	2008	wczesna
10	JUREK	2018	średniowczesna
11	MELUZYNIA	2025	średniowczesna
12	JELLY	2009	średniopóźna

KUKURYDZA NA ZIARNO			
Lp.	Odmiana	Rok wpisania na LOZ	Wartość technologiczna / Typ odmiany
1	KWS NORENTA	2025 w	wczesna
2	SY FANFARA	2025 w	wczesna
3	INCEPTION	2025	średniowczesna
4	LG31240	2025	średniowczesna
5	MURPHEY	2025	średniowczesna
6	P9255	2025 w	średniowczesna
7	FARMORITZ	2025	średniowczesna
8	FARMUELLER	2025	średniowczesna
9	P9610	2025	późna

Zaprawy – pierwsza linia obrony zbóż jarych

NAJWAŻNIEJSZĄ GRUPĘ ROŚLIN UPRAWIANYCH W POLSCE STANOWIĄ ZBOŻA. NIESTETY, CHOROBY SĄ JEDNĄ Z GŁÓWNYCH PRZYCZYŃ ZNACZNYCH STRAT W PŁONOWANIU. ABY ICH UPRAWA I OCHRONA BYŁY EFEKTYWNE, MUSZĄ MIEĆ CHARAKTER KOMPLEKSOWY I ZINTEGROWANY. ZWALCZANIE SPRAWCÓW CHOROBY ROZPOCZYNA SIĘ JUŻ PRZY WYBORZE MATERIAŁU SIEWNEGO, KTÓRY MOŻE OKAZAĆ SIĘ BARDZIEJ LUB MNIEJ ODPORNY NA NIEKTÓRE PATOGENY. ISTOTNY WPŁYW NA OSIĄGANIE WYSOKICH PŁONÓW MA RÓWNIEŻ POTENCJAŁ PŁONOTWÓRCZY WYBRANYCH ODMIAN. POWAŻNYM ZAGROŻENIEM DLA ZBOŻ SĄ TAKŻE CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ MATERIAŁ SIEWNY I GLEBĘ, BARDZIEJ NARAŻONE SĄ NA NIE ODMIANY OZIME ZBOŻ, LECZ DOŚĆ SPORE NIEBEZPIECZEŃSTWO W TYM ZAKRESIE DOTYCZY TAKŻE FORM JARYCH, SZCZEGÓLNIIE POPRZEZ NAGMINNE STOSOWANIE DUŻYCH UPROSZCZEŃ W PŁODOZMIANACH. WYBÓR ODPOWIEDNIH METOD I TECHNIK AGROTECHNICZNYH MOŻE OGRANICZYĆ ROZWÓJ CHOROBY, LECZ MOŻE TEŻ BYĆ PRZYCZYŃĄ ICH ZNACZNEGO ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ.

Zaprawianie materiału siewnego

Po zapewnieniu optymalnych warunków należy pomyśleć o kompleksowej metodzie ochrony zbóż. Pierwszym etapem tej ochrony jest zaprawianie materiału siewnego. W przypadku niektórych patogenów, takich jak śnieć cuchnąca i gładka, pasiastość liści jęczmienia oraz głownia pyłająca i zwarta, poza zaprawianiem ziarna nie ma innych możliwości ich zwalczania. Przy wyborze zaprawy nasiennej należy zapoznać się z potencjalnymi zagrożeniami, poznać cechy diagnostyczne chorób, warunki infekcji oraz sposoby ich zwalczania.

Choroby i ich zwalczanie

Zgorzel siewek

Choroba wywołwana przez jeden lub kilka grzybów jednocześnie. Pierwotnym źródłem infekcji są zarodniki grzybów lub grzybnia zimująca na resztkach poźniwnych w glebie. Źródłem infekcji może być także porażony materiał siewny, w którym grzybnia przerasta okrywę owocownasienną ziarniaków lub zarodek. Rozrastająca się grzybnia łatwo wrasta do tkanek młodych, wschodzących roślin zbóż. Niskie temperatury w trakcie wschodów oraz głęboki siew sprzyjają porażeniu. Pierwsze objawy to zbrunatnienie i zamieranie pochewki liściowej i korzeniowej, które następnie obejmuje korzenie, kielki oraz pierwsze listki. Charakterystycznym objawem są skręcone podstawy kielków przypominające korkociąg. Wschodzące siewki obumierają – wówczas mówimy o zgorzeli powschodowej. Przy silnym porażeniu materiału siewnego zamieranie siewek może nastąpić jeszcze pod powierzchnią gleby, w takim przypadku mamy do czynienia ze zgorzelą przedwschodową.

Porażeniu zbóż przez rizoktoniozę sprzyja uprawa zbóż po kukurydzy oraz uprawa na glebach lekkich i kwaśnych. Rizoktonioza poraża rośliny przy temperaturach niższych i dużej wilgotności powietrza. Grzyb ten może atakować zboża w stadium siewek, powodując brązowienie młodszych korzeni i powstawanie nekroz na starszych roślinach. Typowe objawy są widoczne na pochwach liściowych i źdźbła. W przypadku młodych roślin występuje brązowienie podstawy źdźbła. Na starszych roślinach moż-

na zauważyć plamy, mające kształt podłużnych „oczek” o ostrych zakończeniach, a ich brzegi są wyraźniej zarysowane niż w przypadku łamliwości źdźbła. Zmiany chorobowe są najczęściej powierzchniowe. Choroba powoduje straty o znaczeniu ekonomicznym w początkowych fazach rozwojowych roślin (fot. 1, 2).

Fot. 1. Objawy zgorzeli siewek

Fot. 2. Młode rośliny jęczmienia ozimego z objawami rizoktoniozy zbóż

Zwalczanie: Odpowiedni płodozmian i rotacja w uprawie zbóż. Prawidłowa agrotechnika i głęboka orka umożliwiająca rozkład resztek poźniwnych przed siewem zbóż. Do siewu należy wykorzystywać kwalifikowany materiał siewny lub przeznaczyć nasiona o dobrej zdrowotności. Materiał siewny należy zaprawić przed siewem.

Głownia pyłaca

Jedynym źródłem infekcji jest porażony materiał siewny. Zakażenie następuje w warunkach sprzyjających rozchylaniu plewek, czyli przy częstych opadach deszczu, wysokiej wilgotności powietrza oraz temperaturze w zakresie 16-22°C. W roku zakażenia brak widocznych objawów choroby, pomimo że patogen przedostaje się pod i do tarczki oraz do zarodka ziarniaków. Tam pozostaje w stanie uśpienia do przyszłego sezonu wegetacyjnego. Co ważne, zakażone ziarno nie różni się wizualnie od zdrowego, co utrudnia jego identyfikację. Wzrost grzybni rozpoczyna się w momencie kiełkowania zbóż. Grzybnia z zarodka przerasta do kielków, a następnie do siewek. Rozwija się międzykomórkowo, podążając za szybko rosnącym źdźbłem, przedostaje się do kłosa, opanowując i niszcząc jego tkanki. Objawy porażenia stają się widoczne dopiero w fazie kłoszenia. Kłosa porażonych roślin wypełniają się charakterystyczną oliwkowoczną masą zarodników – teliospor. Wyłaniają się z pochew liściowych nieco wcześniej niż u zdrowych roślin. Często zniszczeniu ulegają również ości. Odsłonięte skupiska teliospor wysychają i są łatwo roznoszone przez wiatr. Po kilku dniach ze zniszczonego kłosa pozostaje jedynie osadka kłosowa, w której załamaniach można dostrzec resztki ciemnego pyłu (fot. 3).

Fot. 3. Kłosa pszenicy porażone przez głownię pyłącą

Zwalczanie: Wysiewanie wolnego od porażenia materiału siewnego. Zaprawianie materiału siewnego.

Głownia zwarta

Jedynym źródłem infekcji głowni są ziarniaki, które zostały zasiedlone zewnątrz przez zarodniki grzyba. W trakcie wschodów kiełkująca z zarodników grzybnia wrasta przez kielki do wnętrza rośliny, przerasta przez źdźbło do kłosa i uniemożliwia rozwój ziarna. Źdźbła i kłosa porażonych roślin są zwykle nieco krótsze od zdrowych. Porażone kłosa często pozostają w całości ukryte w pochwach liściowych lub wyłaniają się z nich tylko częściowo. Kłosa zachowują swój kształt, lecz ich wnętrze wypełnia brunatnoczarna masa zarodników. Początkowo masa ta jest miękka i nieco mazista, jednak z czasem twardnieje i rozpada się na grudki. W kłoskach znajdują się mniej lub bardziej zniekształ-

cone ości, na których czasami można zauważyć drobne skupienia zarodników. U dołu kłosa okryte są cienką, błyszczącą, srebrzystą błonką, która powstaje z resztek tkanek plew i plewek. W odróżnieniu od głowni pyłacej błonka ta jest dość trwała i skupienia zarodników pozostają nienaruszone do momentu, aż plon nie osiągnie dojrzałości. Zarodniki ulegają rozproszeniu dopiero podczas zbioru i omlotu zboża, wówczas też osiadają na zdrowym ziarnie, a zakażenie następuje przez kielki (fot. 4).

Fot. 4. Objawy porażenia kłosów jęczmienia przez głownię zwartą

Zwalczanie: Stosowanie doczyszczzonego, zdrowego i prawidłowo zaprawionego materiału siewnego.

Pasiastość liści jęczmienia

Źródłem infekcji w przypadku pasiastości liści jęczmienia jest okrywa owocowo-nasienna przerośnięta grzybnią. Zakażenie roślin następuje w czasie kwitnienia i ma podobny przebieg jak zakażenie głownią pyłącą. Patogen przedostaje się pod plewki i do powierzchniowych warstw okrywy nasiennej, a czasem w okolice zarodka, gdzie grzybnia pozostaje w stanie uśpienia przez okres zimowy. Istotne jest również to, że porażone ziarno nie różni się wyglądem od zdrowego. Po wysiewie zakażonego ziarna grzyb rozwija się wewnątrz organów roślinnych, powodując początkowo powstawanie żółtawych, później brunatniejących pasów na blaszkach liściowych. Następnie porażona tkanka wysycha i rozpada się wzdłuż nerwów. Na powierzchni plam widoczny jest brunatny nalot zarodników konidialnych.

Zwalczanie: Wysiewanie wolnego od porażenia materiału siewnego. Zaprawianie materiału siewnego.

Śnieć cuchnąca i gładka

Ziarniaki porażone przez zarodniki grzyba stanowią źródło pierwotnego zakażenia śniecią cuchnącą i gładką. Zakażeniu roślin tym patogenem sprzyjają długie wschody, występujące w temperaturze 5-10°C i wilgotności gleby na poziomie 40%. Wyraźne objawy choroby występują dopiero po wykłoszeniu. Dojrzewające porażone rośliny

mają charakterystyczne, sinozielone zabarwienie, zwykle obficie się krzewią. Ich źdźbła są przeciętnie krótsze od zdrowych, a chore rośliny pozostają zielone dłużej niż normalnie. Kłosa porażonych roślin są rozpięzchłe i ustawione pionowo, a plewy i plewki są rozwarłe. Między nimi tkwią krótkie, pękate, pozbawione bruzdki, matowe, brunatne ziarna (tzw. torebki śnieciowe). Torebki te wypełnione są brunatnoczarną, początkowo mazistą, później pylistą masą zarodników grzyba (teliospor) o charakterystycznym, silnym zapachu śledzi. U niektórych odmian osadka kłosa nieco się wydłuża. W porażonych kłosach zwykle rozwija się więcej ziaren niż w zdrowych, przy czym przeważnie wszystkie ziarna w chorym kłosie wypełniają zarodniki (teliospory). Czasem jednak porażenie jest częściowe i obejmuje jedynie ziarniaki skupione w dolnej części kłosa lub z jednej jego strony. Wszystkie tkanki porażonych ziaren są zniszczone, a jedyną pozostałością jest zewnętrzna warstwa okrywy nasiennej. Okrywa ta jest krucha i łatwo pęka, rozpylając zarodniki. Część z nich rozprzestrzenia się już podczas dojrzewania, reszta w czasie zbioru i omłotu pszenicy. Zarodniki osiadają na ziarnie, a infekcja następuje przez kielki. Objawy chorobowe wywoływane przez śnieć gładką na pszenicy są prawie takie same, jak te powodowane przez śnieć cuchnącą. Jedyną różnicą jest słabsze krzewienie się roślin porażonych śniecią gładką (fot. 5).

Fot. 5. Objawy śnieci cuchnącej pszenicy

Zwalczanie: Zaprawianie materiału siewnego. Uprawa odmian odpornych.

Duża masa roślin stwarza dogodne warunki do wczesnych infekcji liści, które wzrastając w warunkach odpowiedniej wilgotności i temperatury są silnie porażane i stanowią źródło zakażenia dla całej rośliny. **Najczęstszymi wczesnymi chorobami zbóż są: mączniak prawdziwy zbóż i traw, rynchosporioza zbóż, plamistość siatkowa i rdza.**

Mączniak prawdziwy rozwija się w sprzyjających warunkach pogodowych, charakteryzujących się naprzemiennymi okresami wyższych temperatur oraz wilgotnością. Wiatr przenosi zarodniki patogenu, a głównym źródłem infekcji są samosiewy i chwasty jednoliścienne.

Rynchosporioza zbóż, która często uszkadza jęczmień we wczesnej fazie rozwojowej, objawia się rozlanymi plamami o ciemnej obwódce na liściach.

Plamistość siatkowa jęczmienia jest chorobą przenoszoną przez ziarno oraz resztki poźniwne. Objawem tej choroby są porażone siewki jęczmienia z charakterystycznymi brązowymi, siatkowatymi, często rozległymi plamami. Ciepła i wilgotna pogoda to idealne warunki do rozwoju rdzy jęczmienia, która znacznie ogranicza powierzchnię asymilacyjną młodych liści. Rośliny jęczmienia opalone przez choroby są w słabszej kondycji.

Zaprawianie nasion to pierwszy i podstawowy zabieg ochronny, który ma na celu eliminację czynników chorobotwórczych znajdujących się na ich powierzchni lub wewnątrz. Służy do ochrony wschodów przed chorobami i szkodnikami mogącymi w znacznym stopniu decydować o wielkości i jakości uzyskanego plonu. Efektywne zwalczanie patogenów jest możliwe przy zastosowaniu bardzo małych ilości substancji grzybobójczych. Dzięki ograniczeniu występowania chorób pochodzenia odglebowego oraz przenoszonych z ziarnem, zaprawy nasienne wpływają korzystnie na wzrost zdolności kiełkowania ziaren i wschody roślin, poprawiając ich krzewienie oraz liczbę źdźbeł kłosonośnych. Dodatkową zaletą stosowania zapraw jest ich oddziaływanie na procesy fizjologiczne roślin, poprawę wigoru, dynamiczny i silny rozwój systemu korzeniowego, co gwarantuje stabilne uкорzenie się roślin, a tym samym efektywniejsze pobieranie wody i składników pokarmowych, zwiększenie obsady roślin oraz ich zimotrwałość. Rośliny z dobrze rozwiniętym systemem korzeniowym pozytywnie reagują na warunki stresowe takie jak susza, nadmierne opady czy duże wahania temperatur. Dzięki temu są w stanie skutecznie przetrwać trudne warunki i osiągnąć lepsze wyniki plonowania.

Artykuł opracowano w ramach dotacji celowej Instytutu Ochrony Roślin – PIB na rok 2024, na realizację zadania 3.1. pn. „Prowadzenie działalności upowszechnieniowej, prowadzenie współpracy i wymiana wiedzy z praktyką w ramach systemu AKIS” finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Artykuł został udostępniony do opublikowania wszystkim czasopismom wydawanym przez wojewódzkie jednostki doradztwa rolniczego.

 mgr inż. Barbara Krzyżńska
Instytut Ochrony Roślin – PIB Oddział Sońnicowice

 Źródła:

 Zdjęcia: Barbara Krzyżńska

Wapnowanie gleby

WAPNOWANIE GLEB TO JEDEN Z NAJWAŻNIEJSZYCH ZABIEGÓW AGROTECHNICZNYCH, KTÓRY POZWALA POPRAWIĆ JAKOŚĆ GLEBY I ZWIĘKSZYĆ EFEKTYWNOŚĆ UPRAW. W POLSCE, GDZIE WIELE GLEB CHARAKTERYZUJE SIĘ NISKIM PH, WAPNOWANIE JEST SZCZEGÓLNICIE ISTOTNE, PONIEWAŻ POMAGA UTRZYMAĆ ODPOWIEDNI POZIOM KWASOWOŚCI GLEBY, CO MA WPŁYW NA ROZWÓJ ROŚLIN ORAZ ICH PŁONY. CELEM TEGO ZABIEGU JEST PODNIESIENIE PH GLEBY, A TAKŻE DOSTARCZENIE ROŚLINOM NIEZBĘDNYCH SKŁADNIKÓW MINERALNYCH, TAKICH JAK WAPŃ, KTÓRY PEŁNI ISTOTNĄ ROLĘ W ICH WZROŚCIE I ROZWOJU.

Korzyści wynikające z wapnowania

Korzyści wynikające z wapnowania są liczne i obejmują:

- poprawę struktury gleby,
- zwiększenie jej żyzności,
- lepsze przyswajanie składników pokarmowych przez rośliny.

Przede wszystkim, wapno wpływa na neutralizowanie nadmiaru kwasów w glebie, co pozwala na poprawę kondycji roślin. Rośliny, które rosną w glebie o odpowiednim pH, lepiej przyswajają makro- i mikroelementy, w tym azot, fosfor, magnez, potas czy bor. Ponadto wapnowanie przyczynia się do poprawy aktywności mikroorganizmów glebowych, co sprzyja lepszemu rozkładowi materii organicznej i poprawia strukturę gleby. W efekcie gleba staje się bardziej przewiewna, co wpływa na lepszą retencję wody i powietrza, a także ułatwia korzeniom roślin dostęp do niezbędnych składników pokarmowych.

Wapnowanie poprawia odporność roślin na choroby oraz stresy środowiskowe, takie jak nadmiar wilgoci czy susza. Odpowiednia kwasowość gleby może także zmniejszać ryzyko wystąpienia chorób związanych z nadmiernym zakwaszeniem, takich jak chloroza. Warto również zaznaczyć, że wapnowanie poprawia efektywność nawożenia. Jeśli gleba ma właściwe pH, składniki pokarmowe z nawozów są bardziej dostępne dla roślin, co przyczynia się do lepszego wykorzystania nawozów i zmniejszenia ich strat.

Najlepszy czas na wapnowanie

Wapnowanie powinno być przeprowadzane w odpowiednich terminach, aby uzyskać najlepsze efekty. Najlepszym czasem na wapnowanie gleby jest wczesna wiosna lub je-

sień, tuż przed rozpoczęciem wegetacji roślin. Zdecydowanie należy unikać wapnowania w czasie silnych mrozów, ponieważ w takim przypadku wapno może nie zostać odpowiednio wchłonięte przez glebę. Optymalny termin wapnowania zależy także od rodzaju gleby. W przypadku gleb ciężkich, gliniastych, warto przeprowadzić wapnowanie jesienią, aby wapno miało czas na reakcję przed nadejściem wiosny. Z kolei w przypadku gleb lżejszych, piaszczystych, wapnowanie można przeprowadzać wiosną, ponieważ te gleby szybciej reagują na wprowadzenie wapna. Z kolei gleby kwaśne, szczególnie te, które nie były wapnowane przez dłuższy czas, mogą wymagać większej ilości wapna.

Ważna jest analiza gleby

Zanim przystąpimy do wapnowania, warto wykonać analizę gleby, aby poznać jej dokładne pH i zapotrzebowanie na wapno. W zależności od wyników analizy można dobrać odpowiednią dawkę wapna. Warto również pamiętać, że wapno jest dostępne w różnych formach: wapno węglanowe, wapno tlenkowe czy dolomitowe, z których każda ma nieco inne właściwości i czas działania. Wybór odpowiedniego rodzaju wapna zależy od rodzaju gleby oraz jej pH. Regularne wapnowanie jest istotnym elementem dbałości o glebę, ponieważ pozwala utrzymać jej właściwą kwasowość przez wiele lat.

 Małgorzata Bielecka
PZDR Nysa

 Źródła:

 Zdjęcia: Mariusz Drożdż

Siew kukurydzy a potencjał stanowiska

ROLNICTWO PRECYZYJNE ROZWIJA SIĘ CORAZ PRĘŻNIEJ. DLA WIELU ROLNIKÓW DRONY, NAWIGACJA I ZDJĘCIA SATELITARNE TO CODZIENNOŚĆ. PLATFORMY CYFROWE WSPIERAJĄ PODEJMOWANE PRZEZ NICH DECYZJE. DZIĘKI INNOWACYJNYM ROZWIĄZANIOM OPARTYM NA DANYCH ROLNICY MOGĄ ZWIĘKSZAĆ EFEKTYWNOŚĆ ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM, ZDOBYWAĆ NIEZBĘDNĄ WIEDZĘ, OPTYMALIZOWAĆ UPRAWY, A TAKŻE MAKSYMALNIE WYKORZYSTYWAĆ NAKŁADY POPRZECZ DOSTOSOWANIE DAWEK NAWOZÓW CZY ILOŚCI WYSIEWANYCH NASION DO ZMIENNYCH WARUNKÓW.

W uprawie kukurydzy szczególnie opłacalne jest stosowanie skryptów zmiennej ilości wysiewu nasion. Umożliwiają one dopasowanie normy wysiewu do miejscowego potencjału plonowania danego stanowiska. Obsada kukurydzy bardzo silnie wpływa na ogólną kondycję roślin, pokrój oraz rozmiar zawiązywanych kolb. To kluczowy czynnik plonotwórczy w tej uprawie. Warto ją precyzyjnie ustalić, by w maksymalny sposób wykorzystać zarówno potencjał drzemiący w samych roślinach, jak i w danym polu.

Jeszcze niedawno czynnikiem ograniczającym zastosowanie tej technologii była stosunkowo nieduża ilość siewników, które posiadały funkcję zmiennego wysiewu nasion. Obecnie coraz więcej maszyn posiada już takie możliwości. Ułatwia to dostosowanie ilości wysiewu nasion do zmienności glebowej każdego pola. A to wpływa bezpośrednio na rentowność produkcji – optymalizację zużycia materiału siewnego, lepszą kondycję roślin i co się z tym wiąże, wyższy plon. Paradoksalnie, wielu producentów kukurydzy posiada odpowiedni park maszynowy i narzędzia do wygenerowania skryptów zmiennej ilości wysiewu, a nie korzysta z tych udogodnień i innowacji. Warto spróbować i przekonać się o korzyściach wynikających z wdrożenia tej technologii.

Pamiętajmy, iż zagęszczenie roślin to istotny czynnik plonotwórczy. Bezpośrednio wpływa na cechy morfologiczne roślin i decyduje o wysokości i jakości ich plonowania. Różne odmiany posiadają odmienne optymalne obsady, przy których uzyskują maksymalne plony. Jednak parametr ten ulega zmianie w zależności od warunków glebowych i klimatycznych. Gleby są mocno niehomogeniczne

– zmienne i mozaikowate. Obszary pola mają często bardzo różny potencjał produktywności. Cechują się, chociażby innym składem granulometrycznym oraz pojemnością wodną, które w znaczący sposób decydują o końcowym potencjale plonowania. Warto zatem tak dobrać ilość nasion, by jak najlepiej dostosować ją do warunków na danym fragmencie pola i zwiększyć maksymalnie plon, zarówno na bardziej produktywnych, jak i w gorszych częściach pola.

Odpowiednia obsada roślin jest szczególnie ważna w przypadku odmian kukurydzy o kolbach typu fix, których kolby właściwie nie zmieniają swojej wielkości i są zawsze w pełni zaziarnione. Te mieszańce, aby osiągnąć maksymalny plon, muszą być wysiane w odpowiednim zagęszczeniu. Budują plon ilością kolb, a nie ich rozmiarem. Zmienna ilość wysiewu dobierana jest indywidualnie dla każdego pola. Oznacza to, iż ta sama odmiana na fragmencie pola o wyższej produktywności będzie wysiewana w większej obsadzie (na przykład 85 tys. nasion na hektar), a w gorszej jego części w mniejszej (na przykład 75 tys. nasion na hektar). To właśnie analizuje i odpowiednio dobiera program komputerowy.

Producenci kukurydzy dysponują coraz nowocześniejszym parkiem maszynowym, kombajnami z monitorem plonu, siewnikami z funkcją zmiennej ilości wysiewu nasion, narzędziami cyfrowymi. Warto skorzystać z tych udogodnień i innowacji, szczególnie ustalając normę wysiewu w uprawie kukurydzy.

Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Opolu

ul. Oleska 123, 45-233 Opole

Punkt Przyjęcia Prób:

77 455 60 36 lub 77 455 62 21 wew. 25, 600 814 690 lub e-mail: ppp@opole.oschr.gov.pl

Sekretariat:

77 455 60 36 lub 77 455 62 21 wew. 10, e-mail: sekretariat@opole.oschr.gov.pl

Dział Agrochemicznej Obsługi Rolnictwa (DAOR):

77 455 60 36 lub 77 455 62 21 wew. 7, 602 523 868, e-mail: daor@opole.oschr.gov.pl

Godziny pracy Stacji: 7.00 - 15.00

Godziny pracy PPP: 7.30 - 14.30

WYKONUJEMY ANALIZY GLEBY ROLNICZEJ:

- na zawartość makroelementów (odczyn, fosfor, potas, magnez)
- oznaczenie zawartości mikroelementów (mangan, cynk, miedź, żelazo, bor)
- oznaczenie zawartości próchnicy
- oznaczenie zawartości siarki siarczanowej
- wyliczenie dawki wapna
- oznaczenie składu granulometrycznego

600 814 675	Beata
696 437 242	Michał
602 523 979	Agnieszka
602 523 915	Zbigniew
602 523 975	Marek
602 523 881	Mariusz

GLEBY OGRODNICZEJ:

- pH w wodzie, zasolenie, azot, fosfor, potas, wapń, magnez, chlorki
- oznaczenie mikroelementów (mangan, cynk, miedź, żelazo, bor)
- wykonujemy zalecenia ogrodnicze

INNE BADANIA:

- nawozów mineralnych, wapniowych, naturalnych, organicznych
- gleb pod osady ściekowe
- materiału roślinnego
- azotu mineralnego

Rolnicy poszkodowani podczas powodzi na terenach objętych stanem klęski żywiołowej mogą zlecać bezpłatne wykonanie badań agrochemicznych do Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Opolu do końca grudnia 2025 roku.

Zabieg czyszczący T0

DODATNIA TEMPERATURA W OKRESIE JESIENNO-ZIMOWYM ORAZ WYSOKA WILGOTNOŚĆ POWIETRZA I GLEBY, SPRZYJAJĄ ROZWOJOWI CHOROÓB GRZYBOWYCH. CORAZ WIĘKSZĄ UWAGĘ PRZYWIĄZUJE SIĘ DO WYKONANIA ZABIEGU T0. WSZYSTKIE EWENTUALNE ZANIEDBANIA NA WCZESNYM ETAPIE ROZWOJU, MOGĄ DOPROWADZIĆ DO SYTUACJI, W KTÓREJ FUNGICYDY ZASTOSOWANE W STANDARDOWYM TERMINIE - T1 - NIE PRZYNIOSĄ OCZEKIWANEGO EFEKTU. ZABIEG BĘDZIE SPÓŹNIONY. JAK ZATEM PRAWIDŁOWO ZADBAĆ O PLANTACJE NA PRZEDWIOŚNIU, JEŚLI TRADYCYJNE ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN WYMAGAJĄ DO ICH UŻYCIA WYŻSZEJ TEMPERATURY? CZY MUSIMY DO TEGO OPRYSKU KONIECZNIE ZASTOSOWAĆ PESTYCYDY? CZY ISTNIEJE ALTERNATYWA, KTÓRA WYELIMINUJE NISKĄ SKUTECZNOŚĆ I RYZYKO FITOTOKSYCZNOŚCI?

Bogate doświadczenie sadowników, którzy od dawna stosują miedź w celu uzupełniania programów ochrony, stało się inspiracją do używania tego pierwiastka w uprawach polowych. Zabiegi zalecano przeprowadzać przede wszystkim prewencyjnie, gdyż udowodniono, że zwiększają odporność roślin na patogeny.

Jednak prawdziwym przełomem w ostatnim czasie okazało się wprowadzenie preparatów opartych o miedź systemiczną. Jest to organiczna forma pierwiastka połączona z kwasem heptaglukonowym. Innowacyjność tej formy przejawia się w sposobie działania. Cząsteczki miedzi przenikają przez kutikulę i są wchłaniane do wnętrza komórek, wykazując działanie systemiczne. W przeciwieństwie do tradycyjnych form miedzi nie pozostają na powierzchni naniesienia, a są transportowane do wszystkich organów. Dodatkowo nie ma także problemów z akumulacją pierwiastka w glebie. Należy zaznaczyć, że miedź systemiczna oddziałuje nie tylko na grzyby, ale także i na choroby bakteryjne, czego nie można przypisać technologii opartej na fungicydach. Preparaty zawierające miedź systemiczną, pomimo iż nie są zarejestrowane jako środki ochrony roślin, oprócz indukowania naturalnych mechanizmów obronnych, wykazują także bezpośrednią aktywność wobec patogenów. Liczne wyniki badań, jak również pozytywne opinie rolników wskazują, iż miedź systemiczna świetnie uzupełnia programy ochrony roślin, a w przypad-

ku zabiegu czyszczącego, jest idealną alternatywą dla ograniczonych temperaturą fungicydów.

Zabieg czyszczący w oziminach wykonuje się zazwyczaj na przedwiośniu, w trakcie wznowienia wegetacji. Jego celem jest wyeliminowanie patogenów, które zasiedliły plantacje w miesiącach jesienno-zimowych. Niekontrolowany rozwój chorób może zredukować rozkrzewienia – zwiększyć udział pędów płonnych, powodować utratę masy liści i być przyczyną rozwoju systemicznego patogenów. Trzeba interweniować. Alternatywą dla fungicydów jest miedź systemiczna. W przypadku jej zastosowania nie ma ryzyka fitotoksyczności i nie trzeba przejmować się aurą w trakcie przeprowadzania zabiegu. Jest w 100% bezpieczna dla roślin uprawnych.

Do przeprowadzenia zabiegu czyszczącego w oziminach warto używać preparatów zawierających miedź skompleksowaną kwasem heptaglukonowym. Możliwość jej stosowania to także ogromna pomoc w kontekście uszczuplonego rynku fungicydów. Atutem tego rozwiązania jest również niski koszt zabiegu.

Wiosenne zasilanie upraw nawozami

WIOSNĄ, ROŚLINY WYKAZUJĄ ZWIĘKSZONE ZAPOTRZEBOWANIE NA SKŁADNIKI POKARMOWE. Z TEGO POWODU WIOSENNE NAWOŻENIE MA SZCZEGÓLNE ZNACZENIE PRZY UPRAWIE OZIMIN. SPOŚRÓD WSZYSTKICH MAKROSKŁADNIKÓW PIERWSZORZĘDOWYCH TJ. AZOT (N), FOSFOR (P), POTAS (K) SZCZEGÓLNE ZNACZENIE DLA PRAWIDŁOWEGO WZROSTU MA – AZOT.

Azot

Niedobór azotu ogranicza rozwój i wzrost roślin, co w konsekwencji przekłada się na mniejsze plony. Z kolei jego nadmiar sprzyja wyleganiu, opóźnia dojrzewanie i obniża zawartość tłuszczu w nasionach. Dawkowanie azotu należy więc odpowiednio dobrać, uwzględniając takie parametry uprawy, jak: gatunek, odmianę, stanowisko, rodzaj przedplonu, oczekiwany plon roślin z 1 ha, zawartość azotu mineralnego w glebie. W zależności od oczekiwanych plonów, gatunku rośliny oraz wymagań nawozowych (nie mylić z pokarmowymi) danej rośliny, całkowitą dawkę azotu dobrze jest podzielić na dwa lub nawet trzy oddzielne zabiegi.

W przypadku najważniejszej – pierwszej dawki azotu w systemie nawożenia wiosennego ozimin, niebagatelne znaczenie ma termin oraz ilość azotu zastosowana w poszczególnych dawkach. Pierwsza, uderzeniowa aplikacja azotu powinna być zgodna z zasadą: nawóz czeka na roślinę, a nie odwrotnie. Zadaniem startowej dawki azotu jest przyspieszenie regeneracji po zimowym okresie spoczynku. Wiosenna vegetacja rusza relatywnie szybko, bo już przy temperaturze 2-3°C. Utrzymanie odpowiedniego terminu agrotechnicznego należy również dostosować do wymagań – od 1 lutego można go kontrolować na stronie podanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej IMGW-PIB: https://agrometeo.imgw.pl/html/kryterium_wczesniejszego_terminu_nawozenia.html.

Rośliną wyjątkowo wymagającą pod względem zapotrzebowania w azot jest rzepak. Jego wymagania są wysokie zarówno pod kątem ilościowym, jak i ze względu na terminowość aplikacji tego pierwiastka. Szacuje się, że na wytworzenie 1 tony nasion, rzepak musi pobrać 50-60 kg azotu. Inną rośliną, która ma znaczenie w strukturach zasiewu wielu gospodarstw, jest pszenica ozima. Pszenica, w przeciwieństwie do rzepaku jest rośliną mniej „żarłocz-

na”, jednak uznaje się, że na wyprodukowanie 1 tony nasion z 1 ha potrzebuje ok. 28-30 kg azotu. Zarówno w przypadku startowej dawki azotu dla rzepaku, jak i pszenicy, część tego pierwiastka pochodzi z gleby, jednak resztę należy dostarczyć z nawozów mineralnych. Dobór nawozu azotowego w przypadku uprawy ozimin powinien być dobrze przemyślany. Najpopularniejszy nawóz azotowy to saletra amonowa, zawiera dwie formy azotu: azotanową (NO₃-) oraz amonową (NH₄+). Takie rozwiązanie w wielu przypadkach okazuje się najbardziej uniwersalne. Forma azotanowa (NO₃-) przemieszcza się w profilu glebowym wraz z prądem transpiracji wody i nie jest sorbowana przez kompleks sorpcyjny gleby. Zapewnia to roślinom słabo rozwiniętym „szybkie dostawy azotu” w momencie największego zapotrzebowania. Forma amonowa (NH₄+), z uwagi na swój dodany ładunek, wiąże się z kompleksem sorpcyjnym gleby, przez co nie ma możliwości przemieszczania się w profilu glebowym, ale dzięki temu jest dłużej dostępna w glebie, odporna na wymywanie i pobierana przez korzenie rośliny.

Siarka

Ważnym elementem, który wpływa na plonowanie oraz ogólną kondycję roślin (w tym rzepaku, ale również zbóż) jest siarka. Pierwiastek ten jest potrzebny przede wszystkim wiosną. Z uwagi na to, jego aplikacja może odbywać się łącznie z azotem. Dawkę siarki można obliczyć ze stosunku N:S, który w przypadku rzepaku powinien wynosić od 7:1 do 5:1, czyli na 7-5 kg azotu powinien przypadać 1 kg siarki. W przypadku zbóż stosunek ten wynosi 10:1. Siarka znacznie wspomaga wykorzystanie azotu, odgrywając ważną rolę w metabolizmie białek i enzymów. Jej brak jest szczególnie widoczny na terenach ubogich w ten pierwiastek.

Bor

Poza makroskładnikami w uprawie rzepaku nie wolno zapominać o mikroskładnikach, a w przypadku rzepaku ozimego w szczególności o borze (B). Jak wykazują badania, polskie gleby są bardzo ubogie w ten składnik pokarmowy, dlatego należy go dostarczać wraz z nawożeniem dogłębnym, bądź dolistnie. Skutkami niedoboru boru są: zgrubienia w dolnej części łodygi, nierównomierny wzrost, porowatość korzeni, krótsze korzenie boczne oraz słabo wykształcone luszczyny. Wszystko to może decydować o ostatecznym poziomie plonów.

Moje stado w pigułce - zarządzaj krowami z raportami PFHBiPM

Z Hodowcami
w przyszłość

CHCESZ TANIEJ PRODUKOWAĆ MLEKO I OGRANICZYĆ STRATY? PRZECZYTAJ, CO KRYJE SIĘ W RAPORTACH WYNIKOWYCH RW-1 I RW-2, KTÓRE OFERUJE POLSKA FEDERACJA HODOWCÓW BYDŁA I PRODUCENTÓW MLEKA.

Wiedza prowadząca do efektywniejszej produkcji mleka to jedyna pewna inwestycja w niepewnych czasach! Choć, jak twierdzą ekonomiści, żywność będzie w przyszłości kartą przetargową i ci, którzy ją produkują, będą wygrani – to dzisiejsza sytuacja geopolityczna na świecie pociąga za sobą coraz bardziej nieprzewidywalne ceny skupu płodów rolnych i rosnące koszty produkcji, a to nie napawa optymizmem.

Dlaczego warto postawić na sprawdzone informacje i lepsze zarządzanie? Najlepszą drogą jest analiza danych w raportach wynikowych RW-1 i RW-2 PFHBiPM. Co zawierają? Odpowiadając na to pytanie, skupiamy się na najważniejszych kwestiach. Interpretacja pełnego zakresu informacji daleko przekracza ramy niniejszego artykułu.

Stado w pigułce

To nie przypadek, że zwierzęta będące pod oceną wartości użytkowej PFHBiPM wyprodukowały w 2023 r. szacunkowo ok. 3 tys. kg mleka więcej (przeciętnie 9150 kg mleka/rok) niż zwierzęta, które jej nie podlegały! To wynik, który obok poprawy dobrostanu i selekcji zwierząt podyktowany jest także wysiłkiem włożonym w zakres informacji zawartych w raportach wynikowych PFHBiPM. Skład mleka to bowiem jeden z podstawowych wskaźników pokrycia zapotrzebowania zwierząt na składniki pokarmowe oraz ich statusu zdrowotnego.

Zacznijmy od Raportu RW-1, który jest skarbnicą wiedzy o produkcji mleka z punktu widzenia stada. Zawarte są tu m.in. informacje o liczbie krów ogółem w stadzie,

krów dojnych z zarejestrowanym mlekiem na próbnym doju, produkcji mleka ogółem czy prognozowanej rocznej młeczności krów w stadzie (przy założeniu utrzymania średniej wydajności i udziału krów dojnych w stadzie).

Ważne informacje dotyczą też zmian parametrów w stosunku do wartości z poprzedniego próbnego doju, przeliczone na jeden miesiąc oraz średniej miesięcznej zmiany parametrów w stosunku do wartości na próbie 6 miesięcy wstecz. Mamy tu też stany zwierząt, tj. inwentaryzację stada na dzień bieżącej próby z podziałem na grupy wiekowo-produkcyjne.

LKS w mleku

Dalej przechodzimy do wyników ostatniego próbnego udoju oraz ostatnich dwunastu próbnego udojów. W gąszczu parametrów szczególne znaczenie ma m.in. liczba krów z LKS (liczba komórek somatycznych) powyżej 200 tys./ml oraz ich procentowy udział w liczbie krów dojnych będących w danej fazie laktacji. Bardzo wymowny jest m.in. punkt „szacowane straty mleka, łącznie w całym stadzie” (w kg/dzień). Możemy się dowiedzieć, jakie są prognozowane straty mleka z powodu krów z wysokim LKS (mniejsza produkcja) i wydłużonych laktacji.

Istotnym ułatwieniem w interpretacji wyników są komunikaty kolorystyczne, które wskazują ocenę wartości danego parametru w stosunku do wskaźników referencyjnych. Przykładowo, znakomity rezultat w przypadku LKS to zawartość poniżej 15% krów ze średnią wartością poniżej 200 tys./ml mleka do 160. dnia laktacji.

Na jakim etapie jest moje stado?

W raporcie RW-1 znajdziemy również tabelę: „wydajność roczna, laktacyjna i życiowa krów” z ostatnich 12 miesięcy. To przeciętna wydajność mleka i jego składników od krowy w stadzie. Dane dotyczą ostatnich 365 dni dzielonych przez średnią liczbę krów utrzymywanych w stadzie w tym okresie.

W tabeli umieszczono także przeciętną wydajność mleka i jego składników dla całej populacji ocenianych krów na terenie województwa i w skali Polski, dla laktacji 305-dniowej oraz życiowej. Informacje dają możliwość porównania i określenia, na jakim etapie rozwoju znajduje się nasze stado w stosunku do innych gospodarstw. Z kolei sam dół pierwszej strony raportu to miejsce na komunikaty, w tym o zagrożeniu ze strony ketozy czy podwyższonej LKS w mleku.

Trendy w zakresie parametrów

Druga strona raportu RW-1 zawiera sprawozdanie okresowe dotyczące wyników stada w zakresie kilku parametrów, w tym m.in. wydajności dziennej mleka, zawartości tłuszczu i białka czy zawartości mocznika w mleku. Informacje są przedstawiane wraz z linią trendu w próbie w roku bieżącym oraz linią trendu w analogicznym okresie roku ubiegłego. Odczytać możemy też średni wynik i przyrost w ciągu miesiąca i ostatnich 6 miesięcy.

Ciekawostką może być porównanie aktualnej wartości cechy do wartości wskaźnika w całym gronie stad ocenianych w przypadku wydajności dziennej mleka, zawartości tłuszczu i białka oraz Indeksu Ekonomicznego użytych buhajów (dla HO/RW; rodzaj indeksu zależy od rasy, która jest dominująca w stadzie). Z kolei dla cech takich jak zawartość mocznika, dzień laktacji (krowy dojne) i LKS w mleku, hodowca dysponuje informacją o wartościach zalecanych. Istotne są też komunikaty oceniające aktualny stan stada i potencjalnie wskazujące na dany problem, np. „Przedłużone laktacje”.

Unikatowe K!

Na koniec krótko o RW-2. Mamy w nim do dyspozycji szczegółową informację z wynikami oceny dla każdej krowy w stadzie indywidualnie. Tuż za danymi identyfikacyjnymi krowę, podawane są wyniki w zakresie poszczególnych parametrów w ostatnich 12 próbnych udojach (ostatnie są pogrubione).

W ich obrębie możemy znaleźć szereg dodatkowych znaków graficznych, które mogą sygnalizować: wzrost LKS w aktualnym próbnym doju (dotychczas zdrowa krowa zachorowała na mastitis), podwyższony poziom LKS, który utrzymuje się od poprzedniej próby (dana krowa jest „chronicznie chora” na mastitis), spadek mleka (przekraczający 25% wartości z poprzedniej próby), czy w końcu – unikatowy w skali światowej „K!”, czyli podwyższony poziom ciał ketonowych w mleku, który wskazuje na prawdopodobieństwo ketozy.

Więcej informacji o raportach RW-1 i RW-2 PFHBiPM znajdziesz na stronie www.pfhb.pl, 2/2025 Hodowla i Chów Bydła oraz holstein.pl.

 Marcin Jajor

Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka

 Źródła:

 Zdjęcia: PFHBiPM

KĄCIK METEOROLOGICZNY

Średnia miesięczna dobowa temperatura powietrza w grudniu 2024 roku wyniosła 2,6°C, natomiast suma odnotowanych opadów kształtowała się na poziomie 22,7 mm. W miesiącu zaobserwowano 13 dni z opadami.

W pierwszej dekadzie miesiąca opady zanotowano podczas 6 dni, a ich ilość wskazała wartość 14,6 mm. Średnia temperatura wyniosła 2,1°C. Najcieplejszy w tej dekadzie był 2. dzień miesiąca z odnotowaną temperaturą 7,8°C.

Średnia temperatura dobowa drugiej dekady wyniosła 4,3°C., a suma opadów 3,9 mm. 19. dzień miesiąca był naj-

cieplejszym dniem dekady, wtedy to temperatura osiągnęła 12,5°C.

W trzeciej – najchłodniejszej dekadzie grudnia średnia temperatura powietrza wyniosła 1,2°C, przy czym 22. dzień miesiąca był dniem, w którym odnotowano najwyższą temperaturą tj. 7,2°C. Wystąpiły również opady w ilości 4,2 mm.

Średnia miesięczna wilgotność powietrza wyniosła 89%, a średnia miesięczna prędkość wiatru osiągnęła wartość 2,4 m/s.

GRUDZIEŃ

Dekada	Opady		Temperatura [°C]						
	suma [mm]	liczba dni	Na poziomie 200 cm			Przygruntowa (na poziomie +5 cm)		W gruncie (na poziomie -10 cm)	
			średnia [°C]	maksymalna		średnia	min.	średnia	min.
				[°C]	w dniu				
I dekada	14,6	6	2,1	7,8	02/12/2024	1,3	-2,6	4,0	3,1
II dekada	3,9	4	4,3	12,5	19/12/2024	3,5	-5,4	4,2	2,1
III dekada	4,2	3	1,2	7,2	22/12/2024	0,2	-5	2,7	0,8
Grudzień 2024	22,7	13	2,6	12,5		1,7		3,6	

Owce do wypasu na roślinach inwazyjnych

W POLSCE NIE MA TRADYCJI SPOŻYWANIA JAGNIĘCINY. HODOWCY SPRZEDAJĄ ŻYWIEC ZWYKLE ZA GRANICĘ. NAJWIĘKSZA SPRZEDAŻ WYSTĘPUJE PRZED ŚWIĘTAMI - MŁODE SZTUKI TRAFIAJĄ DO FRANCJI I WŁOCH, NATOMIAST STARSZE SPRZEDAWANE SĄ DO NIEMIEC I HOLANDII. JAK SIĘ OKAZUJE, OWCE MOGĄ RÓWNIEŻ ODEGRAĆ ISTOTNĄ ROLĘ W EKOLOGII, POMAGAJĄC W REDUKCJI ROŚLIN INWAZYJNYCH.

Stada owiec to niezbyt częsty widok na polskiej wsi. Ich pogłowie w latach 80. wynosiło 5 milionów sztuk. Jednak w ciągu kilkunastu lat spadło ono do 250 tysięcy i od tego czasu utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Mariusz Potoczak – hodowca z Przelęku, były prezes Regionalnego Śląsko-Opolskiego Związku Hodowców Owiec i Kóz:

 – Hoduję owce ras rodzimych, głównie polską owcę pogórza. Te sztuki, które były kiedyś pod oceną, a nie były w stadach ras rodzimych, teraz są przeważnie ubijane, bo rolnicy rezygnują z hodowli. Koszty produkcji są zbyt wysokie, a ceny skupu oscylują na poziomie sprzed 20 lat. Obecnie jestem jednym z kilku hodowców w województwie opolskim. Ze sprzedażą wełny od dawna mamy problemy – obecnie traktuje się ją jako produkt odpadowy. Strzyżenie owiec stało się wyłącznie kwestią higieny i zdrowia zwierząt, nie przynosi żadnych korzyści finansowych. Nie można zostawić owiec niestrzyżonych, przynajmniej raz w roku należy poddać je strzyżeniu.

W czasie powodzi owce były na terenie gospodarstwa w budynkach. Szczęście w nieszczęściu, że nie wywoziłem wtedy obornika i to je uratowało. Gdybym to zrobił, całe stado by się utopiło. W trakcie powodzi woda w gospodarstwie była na poziomie 0,5 metra, natomiast budynki obniżone są dodatkowo o kolejne 0,5 metra, czyli przy metrze wody wytopilibyśmy całe stado. Zwierzęta długo były zestresowane, ale przynajmniej żyją. Cztery sztuki niestety

padły. Najprawdopodobniej powodem była zanieczyszczona woda.

Michał Gadziński – rolnik z Chróściny Opolskiej:

– Owce hodujemy od niedawna, od jakichś ośmiu lat. Początkowo mieliśmy stado rasy wrzosówka. Jednak jest ona mało opłacalna. Jej wybojowość jest na bardzo niskim poziomie, więc ją pokryliśmy i pomieszaliśmy z owcą rasy Suffolk. Niedługo będziemy pierwszy raz sprzedawać jagnięta. Będziemy wtedy w stanie przeliczyć, na ile był to dobry ruch, i jak będzie to uzasadnione ekonomicznie. Zdecydowałem się na hodowlę, ponieważ owce miały być sposobem na dodatkowe źródło dochodu. W gospodarstwie zajmujemy się treningami psów pasterkich. Owce pomagały nam wytrenować, wytresować i wyszkolić nasze psy, które pomagają zaganiać bydło opasowe, gdyż jego hodowlą również się zajmujemy. No i dodatkowo trochę, może nawet całkiem przypadkiem stado owiec się powiększyło. Teraz uznaliśmy jednak, że warto skupić się też na tej hodowli i może też to będzie jakiś dodatkowy zysk w gospodarstwie. Jeżeli chodzi o wełnę, to zupełnie się na to nie nastawiamy. Owca wrzosówka nie ma wełny, która byłaby produktem chętnie kupowanym. Dlatego przede wszystkim nastawiamy się na mięso z tych zwierząt. Może w przyszłości uda się też je przetwarzać i sprzedawać w gospodarstwie.

Temat owiec również był poruszany podczas Seminarium Polskiej Akademii Nauk w Opolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Łosiu. Naukowcy z kilku województw

przedstawili wyniki badań nad przyszłością nie tylko rolnictwa, ale także życia mieszkańców na obszarach wiejskich.

dr Julia Stekla – Instytut Zootechniki PIB, Dział Hodowli Owiec i Kóz, KNR PAN Oddział w Katowicach:

– W ostatnim czasie, w dwóch miejscach w kraju prowadziliśmy badania nad wypasem owiec i zjadaniem przez nie inwazyjnych gatunków roślin, które powoli opanowują nasz kraj. Kiedyś mięso czy produkty pochodzące od owiec miały bardzo duże znaczenie. Obecnie zarówno ceny, które możemy uzyskać za produkty owczarskie, jak i zapotrzebowanie na nie zmalało. Rynek jest bardzo słaby, a to niedobrze. Te produkty powinny być lepiej wykorzystane. Może właśnie wypas na niedostępnych terenach opanowanych przez inwazyjne gatunki, jak na przykład nawłóć kanadyjska, jest sposobem na przywrócenie

pogłowia owiec i szerszego ich wykorzystania. Będziemy wtedy w stanie zapobiec dalszemu rozprzestrzenianiu się gatunków inwazyjnych. Owce można zawieźć na dany teren, tak jak to było w Ojcowskim Parku Narodowym i przygotować im zadaszoną wiatę. Zwierząt tych nie trzeba codziennie doić, byłoby to bardzo problematyczne. Owce są właśnie takim gatunkiem, które łatwo wprowadzić na dany teren, gdyż są one kojarzone głównie z wypasem.

Wprawdzie od wielu lat w Polsce powiedzenie: „kto ma owce, ten ma co chce”, nie jest aktualne, ale jest nadzieja, że hodowla tych zwierząt zacznie być opłacalna.

dr Mariusz Drożdż
PZDR Opole

Źródła:

Zdjęcia: Mariusz Drożdż, Michał Gadziński

**Kupię
Sprzedam
Zamienię**

**PRZEZ
3 MIESIĄCE
ZA DARMO!**

BIURO OGŁOSZEŃ

**ZAMIĘĆ SWOJE OGŁOSZENIE
W NASZEJ GAZECIE**
(OKOŁO 30 SŁÓW)

TEL. 77 44 37 142
E-MAIL: inte@oodr.pl
SMS na nr 880 577 739 z treścią ogłoszenia

**Sprzedam opryskiwacz
Pilmet 2, 18 m. szerokości,
pojemność 1000 litrów**

Tel. 726 112 148

**Sprzedam agregat ścierniskowy
podorywkowy STALPROFIL STP
o szerokości 3 m. Zakupiony
w 2021 r., używany jeden sezon
w gospodarstwie 40 ha**

Tel. 606 937 755

Sprzedam siewnik Poznaniak

Tel. 726 112 148

**Sprzedam obornik
(powiat nyski)**

Tel. 77 435 97 63

Szerszeń azjatycki kolejnym zagrożeniem dla pszczół miodnych w Polsce

RAZ PO RAZ POJAWIAJĄ SIĘ KOLEJNE INFORMACJE O ZAGROŻENIACH DLA PSZCZÓŁ MIODNYCH. PO OGRANICZENIU STOSOWANIA W ROLNICTWIE SZKODLIWYCH DLA PSZCZÓŁ NEONIKOTYNOIDÓW, ZAFALSZOWANIACH WĘZY CZY MOGĄCYM POJAWIĆ SIĘ (JUŻ OBECNYM W EUROPIE) MAŁYM ŻUCZKIEM ULOWYM, POJAWIŁ SIĘ REALNY PROBLEM ZE STRONY SZERSZENIA AZJATYCKIEGO (*VESPA VELUTINA*).

Obecność tego gatunku owada w Europie po raz pierwszy odnotowano we Francji – Bordeaux w 2004 roku, gdzie przywędrował zapewne wraz z towarami z Azji. Szerszenie te są mniejsze od szerszenia europejskiego, a długość ich ciała waha się od 17 do 32 mm. Królowe są nieco większe, osiągają do 35 mm. Cechą charakterystyczną *Vespa velutina* jest ciemne ubarwienie ciała z pomarańczowymi paskami na odwłoku i żółtymi końcówkami odnóży. Ich kolonie mogą liczyć nawet do 2 tysięcy osobników, a cykl życiowy tych owadów trwa jeden sezon wegetacyjny. Na wiosnę zapłodniona samica zakłada małe gniazdo, w którym składa jaja i zaczyna wychowywać robotnice. Gdy ich liczba wzrasta, gniazdo jest przenoszone i powiększane. Są one dużo większe od gniazd rodzimych szerszeni i osiągają do 1 m długości (zwykle około 60×80 cm). W drugiej połowie września (lub później) gniazdo zostaje opuszczone, po czym robotnice i samce giną. W małych grupach zimują wyłącznie zapłodnione samice, których z jednej rodziny może być nawet 300 (średnio od kilkunastu do kilkudziesięciu). W porównaniu do szerszenia europejskiego, gdzie zimuje tylko kilka (do kilkunastu) samic, ta różnica w liczbie zapewnia szerszeniowi azjatyckiemu znacznie szybszy rozwój i łatwiejszą ekspansję terytorialną.

Pierwotnie szerszenie te występują w Chinach, północnych Indiach i Azji Południowo-Wschodniej. Nie należy ich mylić z szerszeniem morderczym (*Vespa mandarinia*). W Europie stwierdzono, że zasięg jego występowania powiększa się średnio o 100 km rocznie. Pierwotnie uczeni zakładali, że gatunek ten woli cieplejsze strefy i północ naszego kontynentu winna być bezpieczna. Dziś już wiadomo, że niestety tak nie jest i jego obecność potwierdzono daleko na północ od Francji oraz na terenie Słowacji i Czech. **Nie ulega wątpliwości, że gatunek ten stanowi zagrożenie dla europejskiego ekosystemu, ponieważ**

żywi się pszczołami (i innymi owadami), destabilizując funkcjonowanie całych pasiek. Do tej pory nie znaleziono żadnego osobnika w Polsce, jednak biorąc pod uwagę jego dynamikę przemieszczania się, zapewne niebawem może to nastąpić.

W ocenie specjalistów szerszenie azjatyckie nie zagrażają człowiekowi bardziej niż szerszenie europejskie. Są także sygnały, że może być zgoła inaczej. Oba gatunki szerszeni, aby nakarmić swoje larwy, polują na owady, w tym pszczoły, które są bogatym źródłem białka. Pszczoły, z uwagi na ich dużą liczebność są ich głównym źródłem pożywienia. Stwierdzono, że obecność tych szerszeni prowadzi do osłabienia lub nawet całkowitego wyniszczenia rodzin pszczelich. Francuscy naukowcy szacują, **iż jedno gniazdo szerszenia azjatyckiego może pochłonąć ponad 11 kg dzikich owadów w ciągu sezonu**, co ma poważne konsekwencje dla ekosystemu (jeden kilogram to około 10 000 pszczół). Szerszenie europejskie polują również na pszczoły miodne, ale nie w takim stopniu, jak szerszenie azjatyckie. Jeden szerszeń azjatycki potrafi zabić do 30 pszczół dziennie. Sposób jego polowania polega na prze-

mieszczaniu się przed wylotkami uli, chwytaniu pszczoł i po odcięciu głowy silnymi żuwaczkami ich transporcie do gniazd, które najczęściej zlokalizowane są wysoko w koronach drzew, zwykle powyżej 10 m. Niestety nasze pszczoły nie potrafią tak skutecznie, jak pszczoły azjatyckie, odpierać tych ataków. Sposoby, w jaki radziły sobie dotychczas z szerszeniem europejskim, są mniej skuteczne. Ataki szerszeni azjatyckich na rodziny pszczoły mają także poważny wpływ na zdolność pszczoł do przygotowania się do zimy. Osłabione pasieki są mniej efektywne w produkcji miodu i zapyłaniu roślin, co prowadzi do spadku liczby wszystkich zapyłaczy. Dla rolnictwa, a zwłaszcza dla pszczelarstwa, jest to ogromny problem, gdyż zmniejszenie liczby pszczoł przekłada się na obniżenie plonów. Okazuje się, że już powoduje on duże straty w europejskim przemyśle miodowym. Z opublikowanych danych wynika, że tylko francuską gospodarkę kosztuje to szacunkowo ponad 30 mln euro rocznie. W samej Portugalii produkcja miodu spadła o ponad 35% i przyczyną upatruje się w inwazji szerszenia azjatyckiego. Jak pokazują doświadczenia innych krajów, jego rozprzestrzenienie się może mieć katastrofalne skutki dla pszczelarzy, upraw owoców i innych roślin wymagających zapylenia przez owady. Naturalni wrogowie szerszenia są niestety nieliczni i nieefektywni.

Na chwilę obecną jedynym wyjściem jest zatrucie gniazd tych szerszeni środkami owadobójczymi. W ślad za likwidacją gniazd idzie wykładanie pułapek feromonowych. Nie jest to łatwe z uwagi na lokalizację w wierzchołkach

drzew i realizowane przez wyspecjalizowane firmy wykorzystujące do tego celu coraz częściej drony. Z informacji, jakie docierają od naszych południowych sąsiadów Czechów, wynika, że wyspecjalizowały się w tym firmy francuskie.

W roku ubiegłym temat ten uznano za bardzo ważny i poruszono go w Europarlamencie. Otwiera to dodatkowe możliwości wykorzystania do walki z tym owadem środków unijnych. Warto, aby nasi pszczelarze i nie tylko, byli w stanie jak najszybciej zidentyfikować obecność tego owada. Wskazane jest także, aby służby państwowe ochrony przyrody i środowiska, a także służby leśne i inne przygotowały się do jego zwalczania. Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Opolu już podjął w tym zakresie współpracę z pszczelarzami z Czech. Liczymy, że gdy zaistnieje potrzeba, będziemy mogli skorzystać z doświadczeń innych krajów w zwalczaniu tego szerszenia.

Antoni Ożóg

Prezes Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Opolu

Źródła:

Zdjęcia: Adobe Stock, Getty Images

DARMOWE BADANIA GLEB

Rolnicy poszkodowani podczas powodzi na terenach objętych stanem klęski żywiołowej mogą zlecać bezpłatne wykonanie badań agrochemicznych do właściwej terytorialnie Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

Szczegółowe informacje pod nr telefontów OSChR w Opolu oraz pracowników terenowych:

Punkt Obsługi Klienta:

77/455 60 36 lub 77/455 62 21 wew. 25, 600 814 690

ppp@opole.oschr.gov.pl

Dział Agrochemicznej Obsługi Rolnictwa:

77/455 60 36 lub 77/455 62 21 wew. 7, 602 523 868

magdalena.diakow@opole.oschr.gov.pl

Zbigniew Brylak: 602 523 915, zbigniew.brylak@opole.oschr.gov.pl

(powiat prudnicki: gminy Prudnik, Lubrza, Biała, powiat krapkowicki: gminy Krapkowice, Strzeleczyki, Walce, powiat opolski: gminy Niemodlin, Tułowice, powiat brzeski: gmina Lewin Brzeski, powiat nyski: gminy Głucholazy, Korfantów)

Mariusz Brylak: 602 523 881, mariusz.brylak@opole.oschr.gov.pl

(powiat prudnicki: gmina Głogówek, powiat kędzierzyńsko-kozielski: gmina Bierawa, powiat głubczycki: gminy Głubczyce, Kietrz, Branice, Baborów)

Marek Gnyp: 602 523 975, marek.gnyp@opole.oschr.gov.pl

(powiat nyski: gminy Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakosławice, Skoroszyce, powiat brzeski: gmina Grodków, Brzeg, Olszanka)

Agnieszka Woźnica: 602 523 979, agnieszka.woznica@opole.oschr.gov.pl

(powiat krapkowicki: gminy Gogolin, Zdieszowice)

PORADNIK PASIECZNY - LUTY

OSTATNIE ZIMY ODZWYCZAŁY NAS OD WIDOKU ZASYPANYCH ŚNIEGIEM PASIEK. LUTY TO MIESIĄC, W KTÓRYM NADAL NIE WYKONUJEMY PRAC W PASIECE. WSZYSTKIE ZALECENIA STYCZNIOWE POZOSTAJĄ AKTUALNE, ALE W RODZINACH PSZCZELICH POSTĘPUJĄ ZMIANY. JEŚLI GOSPODARUJEMY NA DENNICACH HIGIENICZNYCH, TO NALEŻY KONIECZNIE WSUNĄĆ WKŁADKI DENNICOWE. W LUTYM - JEŚLI NIE NASTĄPIŁO TO WCZEŚNIEJ, WIĘKSZOŚĆ MATEK ROZPOCZNIE CZERWIENIE, A W ULACH ZNACZNIE WZROŚNIE TEMPERATURA I ZUŻYCIE POKARMU. NIESTETY W NASZĄ STRONĘ PRZEMIESZCZA SIĘ SZERSZEŃ AZJATYCKI. JEGO OBECNOŚĆ PO SŁOWACJI ODNOTOWANO TAKŻE W CZECHACH. WIELE WSKAZUJE NA TO, ŻE W TYM ROKU MOŻE POJAWIĆ SIĘ ON NA POŁUDNIU POLSKI.

Obloty pszczół i prace porządkowe w lutym

Zdarza się, że w lutym temperatura i promienie słoneczne wywabiają pszczoły z ula i wykonują one częściowy oblot. Wtedy to dużym zagrożeniem jest dla nich zalegająca na pasieczysku pokrywa śnieżna. Jeśli pszczoła spadnie na śnieg, zwykle już się nie wzbija, szybko krzepnie i ginie. Pomocnym okazuje się zgromadzony na pasiece popiół (najlepiej drzewny), który rozsypany przed wylotkami na śniegu, daje pszczołom punkt odniesienia oraz znacznie przyspiesza jego topnienie.

Wiele informacji o kondycji rodzin pszczelich daje nam obserwacja wylotów i szuflad. Wyrzucany z ula martwy czerw może wskazywać na infekcje lub brak pokarmu, a wyciągnięte języczki pszczół – na głód.

Kolejnym zadaniem w tym okresie dla pszczelarza jest uporządkowanie po zimie pasieczyska. Oprócz wygrabienia wyschniętej trawy i liści możemy rozważyć jego dezynfekcję np. sproszkowanym wapnem (szczególnie przed i pod ulami).

Pamiętajmy, że główny przegląd wiosenny można wykonać, gdy zniknie śnieg, przy bezwietrznej pogodzie i temperaturze +16°C. Należy pamiętać również, że wykonywane w tym okresie zabiegi wpływają na termikę ula. Ma to kluczowe znaczenie dla czerwiu, który już powinien się tam pojawiać. Jeśli zajdzie taka potrzeba zabiegi należy wykonywać w sposób przemyślany i szybki. Nie wolno wyjmować ramek z ula, a jedynie delikatnie rozchyłać (polecam film „Rotacyjna hodowla pszczół”, gdzie jest to bardzo dobrze pokazane). Podczas przeglądu warto sprawdzić ilość pokarmu w ulu oraz, czy ocieplenie nie jest zawilgocone i w razie potrzeby wymienić na suche.

Oczyszczanie dennic i kontrola zapasów

Wykorzystując ciepłe dni, można oczyścić dennice z osypu lub dokonać ich wymiany. Sprawniej te prace wykonuje się, mając pomocników, którzy podnoszą ul, a w tym czasie właściciel wymienia dennicę lub oczyszcza ją z osypu. Należy pamiętać, że osyp zsypujemy do pojemnika i stosownie do potrzeb zabezpieczamy jego próbki do badań. Nie wolno, z uwagi na niebezpieczeństwo przeniesienia się ewentualnych chorób na zdrowe rodziny, wysypywać go na pasiece. Należy wiedzieć, że zawsze w okresie zimowym występuje osyp. Ważne jest, by był on spowodowany czynnikami naturalnymi (np. wiek pszczół, późne wygryzienie i niewykonanie oblotu), a nie chorobowymi jak np. warroza czy nosemoza. Takie zachowanie świadczy, że rodzina żyje i jest ono jak najbardziej prawidłowe. W trakcie tych prac warto zwrócić także uwagę na stan zapasów. Wszystkie ule, które wydadzą się nam zbyt lekkie, oznaczamy i w pierwszej kolejności uzupełniamy w nich pokarm.

Łączenie rodzin

Może się zdarzyć, że zaistnieje potrzeba połączenia rodzin. Warto przypomnieć o obowiązujących w tym obszarze zasadach: rodziny słabe – chore łączymy ze słabymi – chorymi, rodziny słabe – zdrowe łączymy ze słabymi – zdrowymi (**nigdy z chorymi**) oraz rodziny bezmateczne z rodzinami posiadającymi matki. **Połączenie rodziny chorej ze zdrową zwykle skutkuje utratą rodziny zdrowej.**

Uzupełnianie zapasów pokarmu

Jeśli posiadamy zmagazynowane plastry z zapasami, to po ich ogrzaniu możemy wstawić je do gniazda w uliczki, w których są obecne pszczoły. W sytuacji, gdy nie posia-

damy zapasowych plastrów, można wykorzystać plastry z rodzin, gdzie jest duży zapas pokarmu. Zabieramy wtedy skrajną ramkę z pokarmem ze strony najbardziej odległej od kłębu. Wiele źródeł pisanych, jak i samych pszczelarzy radzi w takich sytuacjach, aby plaster z pokarmem umieścić leżąc nad plastrami, w sposób umożliwiający pszczołom dostęp do niego, np. otwarcie w powalce pajęczków czy wyjęcie beleczki odstępnikowej. Zawsze jednak w takich sytuacjach trzeba pamiętać o dobrym dociepleniu. Pamiętajmy, iż poddanie ciasta zawsze traktujemy jako ostatnią możliwość pomocy rodzinie potrzebującej pokarmu. Najkorzystniej, jeśli zrobimy go sami, mieszając miód i pyłek z cukrem pudrem. Warto zaznaczyć, że ma to być nasz miód – z uwagi na możliwość przeniesienia chorób do naszych rodzin, szczególnie zgnilca amerykańskiego. Pokarm przetworzony i przygotowany na zimowłę przez same pszczoły zawsze będzie jednak przedstawiał większą wartość jak ciasto. Przerób ciasta w tym okresie jest dla organizmów pszczoł niewyobrażalnym obciążeniem, szczególnie że pozostają cały czas w ulu, gdzie zdrowe pszczoły nigdy nie będą się wypróżniać!

Zabiegi przeciwko warrozie i analiza upadków rodzin

Luty to okres, gdy możemy pomyśleć o wiosennych zabiegach likwidacji warrozy. Warto przy tym dobrze zapoznać się z instrukcją ich stosowania, gdyż każdy taki zabieg nie jest obojętny dla pszczoł, a szczególnie matki. Jeśli mamy wątpliwości, zabieg taki należy wykonać na losowo wybranych kilku rodzinach i na podstawie tego, co stwierdzimy, podjąć dalsze decyzje. Niestety są liczne sygnały o zwiększonych upadkach rodzin pszczelich i nie dotyczy to wyłącznie terenów popowodziowych. Gdyby zdarzyło się, że trafimy na rodzinę, która się osypała, należy zamknąć na głucho wylotek i w żadnym wypadku nie wykorzystywać znajdujących się w nim plastrów z zapasami. Wskazane jest, aby zabezpieczony osyp oraz plastry z pokarmem

(czerwiem czy pierzga) przesłać do badań. Wykonane dotychczas badania pod kątem nosemozy nie potwierdzają obecności tej choroby. Znaczący temat sugerują, aby przyczyn szukać w obszarze skuteczności zwalczania warrozy oraz idących w ślad za nią wirusów. Potwierdzić to mogą wyłącznie specjalistyczne badania.

Zwiększone zapotrzebowanie na wodę

W lutym zwiększa się mocno zapotrzebowanie pszczoł na wodę, co jest związane z wychowem larw. Najkrócej w tym okresie żyją pszczoły transportujące wodę do ula. Jeśli nie występuje pokrywa śnieżna, należy zapewnić pszczołom łatwo dostępne i blisko położone źródło wody. Zdezynfekowane poidło należy ustawić w nasłonecznionym miejscu, wlać do niego czystą wodę (nie może być ona zanieczyszczona – w tym kałem pszczoł wykonujących oblot) oraz wsypać węgiel drzewny (przyspieszy on nagrzewanie się wody oraz będzie wpływał dezynfekująco). Gdyby wystąpił pełny oblot lub zaobserwujecie zanieczyszczenie kałem pszczoł, należy zdezynfekować poidło i wymienić wodę. Można również poddać pszczołom wodę bezpośrednio do ula w poidelkach powalowych, np. w słoiczku poprzez sito pajak. Nie można przy tym przesadzić z jej ilością!

Każdą wolną chwilę warto poświęcić na przygotowanie do sezonu. Można już wtapiać węzę, wietrzyć plastry zabezpieczone kwasem octowym czy siarką, jak i wykonywać wiele innych prac, na które w sezonie będzie brakować czasu.

 Antoni Ożóg

Prezes Wojewódzkiego Związku Pszczelarskiego w Opolu

 Źródła:

 Zdjęcia: Mariusz Drożdż, Adobe Stock, pixabay.com

POLSKA PREZYDENCJA W UNII

1 STYCZNIA 2025 R. POLSKA OBJĘŁA PRZEWODNICTWO W RADZIE UNII EUROPEJSKIEJ, KTÓRE POTRWA DO KOŃCA CZERWCA TEGOŻ ROKU. O PRIORYTETACH POLSKIEJ PREZYDENCJI ROZMAWIAM Z TOMASZEM WICIAKIEM, DYREKTOREM OR ARIMR W OPOLU.

MD: Co dla Pana oznacza polska prezydencja?

TW: Prezydencja naszego kraju w Radzie Unii Europejskiej to ogromne wyzwanie, a zarazem szansa dla Polski i polskiego rolnictwa. Rolnictwo jest bardzo ważnym działem gospodarki narodowej, jak i segmentem gospodarki UE, które często traktowane jest jako poboczny dział, ze względu na niski poziom PKB w stosunku do innych działów. A to mylne stwierdzenie, bo bezpieczeństwo żywnościowe naszego kraju jest niezmiernie ważne – tak, jak bezpieczeństwo militarne. Rok 2024 był rokiem, w którym w rolnictwie bardzo dużo się działo: protesty rolników wynikające ze sprzeciwu założeniom „Zielonego Ładu”, klęski żywiołowe – praktycznie wszystkie, jakie mogłyby wystąpić w naszym kraju, zaczynając od znacznych kwietniowych przymrozków, poprzez czerwową i lipcową suszę, a na wrześniowej powodzi kończąc. Dawno tak ciężkiego roku dla polskiego rolnictwa nie było. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wspólnie z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zaferowało doraźną pomoc dla poszkodowanych gospodarstw, aby w tych chwilach nie utraciły płynności finansowej.

MD: Co na naszej prezydencji może zyskać polskie rolnictwo?

TW: Nasze rolnictwo jest zróżnicowane. Zależy to od regionu kraju i warunków klimatycznych. W kraju zarejestrowanych jest ponad 1,2 mln gospodarstw rolnych, z czego w województwie opolskim – blisko 25 tys. Grunty rolne to około 14,5 mln ha, a w naszym województwie około 0,5 mln ha. Polska jest trzecim producentem mleka w UE i wiedzie prym w produkcji drobiu, a nasza wołowina w prawie 80% jest eksportowana. Polscy rolnicy są profesjonalistami, produkują żywność najwyższej jakości. Podczas naszej prezydencji polski Rząd czeka wiele wyzwań i problemów, z którymi trzeba będzie się zmierzyć, ale to też szansa, aby naprawić krzywdzące dla rolnictwa

przepisy. Cieszy mnie ogromnie, że na czele MRiRW stoi minister Czesław Siekierski, który zna dogłębnie polskie rolnictwo, a zarazem mechanizmy UE. Człowiek, który broni interesów polskiego rolnika i polskiej wsi. Dziś musimy rozwiązać bieżące problemy rolnictwa, a zarazem odpowiedzieć sobie na pytanie, jak ma wyglądać rolnictwo w nowym okresie po 2027 roku. Uważam, że główną treścią polskiej prezydencji powinno być bezpieczeństwo w różnych wymiarach, a w obszarze rolnictwa – bezpieczeństwo żywnościowe.

MD: W jakim zakresie nasi przedstawiciele w Brukseli mogą wpłynąć na kierunek walki z niekorzystnymi zmianami klimatu?

TW: Przegląd „Zielonego Ładu” powinien być kontynuowany w sposób umożliwiający utrzymanie i rozwój rozwiązań racjonalizujących, tak aby były przyjazne dla środowiska, a jednocześnie akceptowalne dla rolników. Należy również zmniejszyć obciążenia administracyjne dla gospodarstw rolnych. Ważnym aspektem prezydencji jest umowa Mercosur oraz przygotowanie do akcesji do UE Ukrainy. Są to sprawy trudne, które rodzą wiele niebezpieczeństw dla naszego rolnictwa. Cieszą mnie słowa ministra Siekierskiego – „Chodzi o dalszą współpracę po 5 czerwca 2025 r., gdy przestanie obowiązywać obecna umowa handlowa UE-Ukraina. Będziemy chcieli znacznie ograniczyć otwartość UE na towary z Ukrainy, bo to narusza stabilność rynków europejskich, ale także będziemy mówić o tym, jaka powinna być Wspólna Polityka Rolna związana z rozszerzeniem Unii o Ukrainę czy o inne kraje”. Przed nami wiele wyzwań, ale głęboko wierzę, że dzięki racjonalnym i przemyślanym decyzjom polskie rolnictwo będzie niezagrożone i wciąż będzie się rozwijało, dając naszym obywatelom zdrową żywność.

 dr Mariusz Drożdż
PZDR Opole

Agroleśnictwo sposobem na rolnictwo

AGROLEŚNICTWO TO METODA ŁĄCZENIA PRAKTYK ROLNICZYCH Z ELEMENTAMI LEŚNICTWA. JAK DEFINIUJE ICRAF (INTERNATIONAL COUNCIL FOR RESEARCH IN AGROFORESTRY - MIĘDZYNARODOWA RADA DS. BADAŃ W AGROLEŚNICTWIE), JEST TO „ZESPÓŁ PRAKTYK ROLNICZYCH, GDZIE DRZEWA I KRZEWY SĄ W SPOSÓB CELOWY ZINTEGROWANE Z UPRAWĄ ROLNĄ LUB CHOWEM ZWIERZĄT NA TYM SAMYM OBSZARZE”. TA ZINTEGROWANA FORMA GOSPODARKI ROLNEJ PRZYCZYNIĄ SIĘ DO ZWIĘKSZENIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ, POPRAWY JAKOŚCI GLEBY I OCHRONY ŚRODOWISKA, A TAKŻE STABILIZACJI DOCHODÓW ROLNIKÓW.

W dniach 8-15 grudnia 2024 r. został zrealizowany wyjazd studyjny do Portugalii, zorganizowany przez CDR Brwinów Oddział w Poznaniu pn. „Agroleśnictwo – możliwości wspólnej uprawy kilku gatunków roślin na jednej powierzchni. Zróżnicowanie dochodu rolniczego i bezpieczeństwo finansowe gospodarstw rolnych”. Przedsięwzięcie zrealizowano w ramach Planu Operacyjnego KSOW na lata 2024-2025, a uczestniczyli w nim doradcy z całego kraju, rolnicy oraz instytucje działające na rzecz rolnictwa.

Głównym celem wyjazdu było praktyczne poznanie i zgłębienie zasad funkcjonowania systemów rolno-leśnych w Portugalii. Wyjazd miał za zadanie zaprezentowanie skutecznych rozwiązań, które mogłyby zostać wdrożone w polskich gospodarstwach. Zróżnicowane uprawy w obrębie jednego gospodarstwa mogłyby przyczynić się do zwiększenia ich bioróżnorodności, a co za tym idzie do ochrony środowiska naturalnego. Jednym z takich przykładów może być prowadzenie dwóch upraw na jednej powierzchni, przy czym jedna uprawa jest wyższa, a druga niższa. Również może to być uprawa drzew przy jednoczesnym prowadzeniu wypasu zwierząt pod drzewami. W Portugalii jest to uprawa dębu korkowego przy jednoczesnym wypasie na tym terenie bydła mięsnego oraz owiec. Taki system nosi nazwę Montano i jest najczęściej spotykanym tradycyjnym systemem rolnictwa.

Portugalia, zmagająca się z coraz częściej występującymi okresami suszy, stanowi interesujący przykład skutecznego zarządzania zasobami wodnymi. Podczas wyjazdu uczestnicy mieli okazję poznać metody prawidłowej retencji wody, które wspierają rozwój rolnictwa na obszarach suchych. Dzięki takim rozwiązaniom możliwe jest prowadzenie upraw oliwek, migdałów czy winorośli, szczególnie ważnych dla portugalskiego rolnictwa. Odpowiednie zarządzanie wodą w agroleśnictwie wpływa nie tylko na poprawę efektywności produkcji, ale także na odporność systemów rolnych na zmieniające się warunki klimatyczne.

Wyjazd studyjny był znakomitą okazją do kontaktów i wymiany doświadczeń między nauką a praktyką, na przykładzie rolnictwa portugalskiego.

 Joanna Podgórska-Wiercińska
PZDR Olesno

 Źródła:

 Zdjęcia: Joanna Podgórska-Wiercińska

Kooperatywa spożywcza sposobem na sprzedaż bezpośrednią

JEDNYM ZE SPOSOBÓW ZWIĘKSZENIA DOCHODU ROLNIKÓW PROWADZĄCYCH TRADYCYJNE GOSPODARSTWA ROLNE JEST SPRZEDAŻ ŻYWNOSCI WYPRODUKOWANEJ W GOSPODARSTWIE BEZPOŚREDNIO KONSUMENTOM, Z POMINIĘCIEM POŚREDNIKÓW. NA OPOLSZCZYŹNIE PRĘŻNIE DZIAŁA KOOPERATYWA SPOŻYWCZA.

– 13 lat temu założyłyśmy wraz z koleżanką małą kooperatywę spożywcza, inspirując się podobnymi działaniami z innych miast – mówi **Ola Kubsda**, założycielka Kooperatywy. – Nasza działalność rozpoczęła się w różnych lokalizacjach w Opolu jako niewielka inicjatywa, zrzeszająca może setkę osób. W tej chwili zrzeszamy na jednej grupie na Facebooku ponad 7 tysięcy osób, więc jest nas bardzo dużo. Dom Expo to jest już chyba nasze szóste miejsce i mam nadzieję, że ostatnie, bo jest tutaj bardzo fajnie.

Kooperatywa Spożywcza zrzesza wielu dostawców naturalnej żywności, zwracając uwagę na to, żeby wszystko było naturalne, a żywność certyfikowana. Jej członkowie stanowią pewnego rodzaju małą społeczność, wszyscy się przyjaźnią, co stanowi o unikalności tej lokalnej inicjatywy na mapie Opola.

– Kooperatywa ma to do siebie, że lubi się przenosić – dodaje **Anna Górka** z Lipowej Farmy z Masowa. – Tego miejsca szukaliśmy przez prawie 10 lat współpracy. Od czasu pandemii, gdy pojawiło się unijne wsparcie w ramach Działania Współpraca i powstały grupy operacyjne oraz, gdy rozwinął się RHD (Rolniczy Handel Detaliczny), to tak jak widać tutaj na tym placu, jest nas nieporównywalnie więcej – nawet trzy razy tyle, co parę lat temu. Niektórzy rolnicy zarejestrowali Rolniczy Handel Detaliczny, inni sprzedaż bezpośrednią, działalność Marginalną Lokalną i Ograniczoną lub połączyli się w grupy. W naszej grupie było pięciu członków, w tym dwóch z warzywami. Jedni już są ekologiczni, inni dostali certyfikat ekologiczny, a jeszcze inni mają produkcję trochę bardziej przemysłową. Produkuje i sprzedajemy kozie sery, wina, mamy drób ekologiczny. U nas można także kupić w grupie, zamówić kompleksowo cały obiad na porządną imprezę. Teraz już chyba nauczyliśmy się na błędach. Na początku otrzymaliśmy pomoc w Opolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w przygotowaniu i złożeniu wniosku na KŁŻ (Krótkie Łańcuchy Żywności). Później radziliśmy sobie sami. Pracownicy i koordynatorzy ze strony ARIMR przeprowadzili nas przez wszystkie poprawki, Pan Grzegorz powiedział co, jak i gdzie. Z tych pieniędzy ze wsparcia mamy piec konwekcyjno-parowy, dzięki któremu możemy zapiekać jednorazowo powtarzalne partie pasztetu. Mamy maszynkę do rozdrabniania mięsa na pasztety, wędzarnik, który musimy wkrótce wyremontować, bo jest już wyeksploatowany. To dobrze, ponieważ to oznacza, że klienci lubią nasze produkty i je doceniają. Mamy też pakowarkę

próżniową, która przedłuża proces świeżości drobiu. Nasi partnerzy od kozich serów mają przyczepę i wykorzystują ją w różnych eventach, jako sklep oraz środek transportu na wydarzenia. Maszyny, które pozyskaliśmy dla naszej Grupy Operacyjnej, pozwoliły nam się rozwinąć, uprościć pracę, zacieśnić współpracę między sobą i dzięki temu oferujemy więcej produktów.

– Mamy z Domem Expo podpisaną umowę na najbliższe dwa lata – mówi **Małgorzata Famuła** z gospodarstwa Kozi-Dar w Chudobie. – Mamy nadzieję, że zostaniemy tu dłużej, bo jest to akurat jedno z lepszych rozwiązań dla nas i dla klientów. Przede wszystkim jest dużo miejsca do rozstawienia się z towarem. Nie stoimy w błocie, a przede wszystkim klienci nie mają problemu z parkingiem. Robimy głównie sery kozie oraz naturalne jogurty z mleka koziego – wszystko związane z mlekiem kozim i jego przetworami. Bardzo dobrze nam się współpracuje w grupie. Po prostu łączymy siły. Czasami jest możliwość, że jedna osoba sprzedaje produkty drugiej, więc zawsze razem jest lepiej. Z dofinansowania na Krótkie Łańcuchy Żywności w ramach Działania Współpraca zakupiliśmy ładę chłodniczą i przyczepę/sklep. To pomogło prowadzić działalność. Jest łatwiej obsługiwać klientów i są lepsze warunki. W marcu otworzyliśmy sklep w Kluczborku, który prowadzi nasz syn. Klienci znajdują tam sery, ale również produkty od innych rolników, takie jak kurczaki czy warzywa, czyli w jednym miejscu jest dostępne wszystko, czego potrzebują i sklep jest otwarty w godzinach 9:00-17:00. W Domu Expo jesteśmy tylko raz w tygodniu, więc klienci, którym zależy i czegoś w międzyczasie potrzebują, wiedzą, że w Kluczborku zawsze mogą dostać ten produkt.

– Bardzo fajnie się handluje, jest dużo dobrych towarów i dużo świadomych klientów – dodaje **Roman Famuła** z gospodarstwa Kozi-Dar w Chudobie. – Tu nie pojawia się przypadkowy klient, tylko przychodzi klient po konkretny towar. My mamy kozie sery, sąsiadka ma krowie sery, a inni mają ekologiczne kurczaki, jajka, warzywa oraz chleby.

Członkowie Kooperatywy to grupa osób, którym nie jest obojętne, co mają na talerzu. Jedni produkują, a inni kupują zdrową, jak najmniej przetworzoną żywność, pochodzącą z lokalnych źródeł.

Polscy rolnicy na 20-lecie wejścia Polski do UE

Tomasz Burban

PONAD 20 LAT OBECNOŚCI POLSKIEGO ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH W UNII EUROPEJSKIEJ WYPADA ZDECYDOWANIE KORZYSTNIE. W CIĄGU OSTATNICH DWÓCH DEKAD POLSKIE ROLNICTWO ZANOTOWAŁO IMPONUJĄCY POSTĘP, A JEGO ROLA W ZAPewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego i w gospodarce kraju jest istotna. W tym miesiącu o ocenę tego okresu pod względem swojego gospodarstwa zapytaliśmy Tomasza Burbana z Ligoty Wołczyńskiej.

MD: Co się działo w Pana gospodarstwie 20 lat temu przed wejściem do Unii?

TB: Od dzieciństwa pomagałem ojcu w gospodarstwie, a kilka lat przed wejściem do Unii Europejskiej zacząłem gospodarować już sam z żoną. Wtedy to była głównie praca fizyczna. Było to uciążliwe i męczące, ale też pracochłonne. Ta praca odbiegała też od zasad BHP, głównie dlatego, że nie było takiej świadomości, ale też bezpiecznych maszyn, jak dziś. Obecnie, patrząc przez pryzmat tych ponad 20 lat, praca w rolnictwie jest lżejsza, ale trzeba być lepiej przygotowanym intelektualnie i psychicznie.

MD: Czy chodzi o lepsze wykształcenie, czy doświadczenie?

TB: Dzięki funduszom unijnym do gospodarstw zaczęło napływać dużo pieniędzy, rolnicy zaczęli kupować drogie maszyny. Trzeba było zaciągać kredyty i inne zobowiązania. Gdy gospodarstwo się powiększa i kupuje nowy drogi sprzęt, wiąże się to zawsze z nowymi zobowiązaniami: jeden kredyt się kończy, drugi się zaczyna. Rolnik musi uważać, żeby nie przeinwestować, bo jest dużo rozwiązań technicznych i maszyn. Należy podchodzić do tego z głową, ponieważ człowiek mógłby być bardzo łakomy i kupić więcej, zwłaszcza gdy dochodzi dopłata z funduszy europejskich. Patrząc teraz przez pryzmat tych minionych lat, muszę przyznać, że jest lżej w rolnictwie, ale jeśli chodzi o finanse, to bardzo trzeba się pilnować, bo jest wiele pokus, żeby kupić więcej, niż można by zarobić w gospodarstwie i nie byłoby z czego spłacić zobowiązań.

MD: Z jakich programów Pan korzystał w czasie tego 20-lecia?

TB: Zaraz po wejściu do Unii skorzystaliśmy z jednego dofinansowania. 15 lat temu korzystałem z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Potem, 6 lat temu znów skorzystałem z dofinansowania w ramach PROW. W sumie po fundusze unijne sięgaliśmy 3 razy. Pamiętam, że trzeba było spełnić pewne warunki, a nie było to proste. Myślałem jednak, że skoro podawali wędtkę, to trzeba było z niej skorzystać, żeby złowić tę przysłowiową rybę.

MD: Jakie maszyny pojawiły się wtedy w gospodarstwie?

TB: Kupiliśmy opryskiwacz, pług, TUR czyli ładowacz czołowy do ciągnika, agregat uprawowo-siewny

i dwie przyczepy. Potem pojawił się drugi opryskiwacz, wapniarka i rozsiewacz do nawozu. To są precyzyjne, ale i kosztowne maszyny i dzięki wsparciu w ramach PROW łatwiej było je zakupić. Można by było zainwestować w więcej sprzętu, jednak trzeba było pamiętać o tym, żeby nie pogrążyć się finansowo. Warto pamiętać, że nie wszystkie koszty są pokrywane – do zakupu maszyn trzeba dołożyć własne środki.

MD: A jakie ma Pan plany zakupowe na przyszłość?

TB: Biorąc pod uwagę sytuację, jaka panuje na świecie, zarówno w Unii, jak i w Polsce, mamy do czynienia z brakiem stabilności i nieprzewidywalnością, a do tego dochodzą niskie ceny płodów rolnych. W związku z tym na razie po prostu stoimy z boku i obserwujemy sytuację. Póki co maszyny, które posiadamy, spełniają oczekiwania. Trzeba przyznać, że ceny płodów rolnych spadły do po-

ziomu sprzed 15, a nawet 20 lat. Musimy dobrze liczyć, aby pokryć bieżące rachunki i utrzymać gospodarstwo.

MD: Ale czuje się Pan spełnionym rolnikiem, czego dowodem są nagrody z KRUS?

TB: Tak. W 2018 roku w 16. edycji realizowanego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego konkursu „Bezpieczne gospodarstwo rolne” nasze gospodarstwo zajęło drugie miejsce w województwie opolskim. Przed rokiem zajęliśmy już pierwsze miejsce. Działania prewencyjne realizowane przez KRUS, w tym konkurs, bardzo pomagają w uświadomieniu rolnikom zagrożeń, którym można zapobiec. To oraz nowe maszyny kupione dzięki unijnemu wsparciu powoduje, że na wsi jest coraz mniej wypadków.

 dr Mariusz Drożdż
PZDR Opole

Podwójna moc reklamy

Reklama w Kurierze Rolniczym i na stronie oodr.pl

Zlecając reklamę w gazecie – **rabat 30%** na reklamę online

Drukowany nakład ok. 1400 egzemplarzy, kolportowany bezpośrednio do rolników!

Reklama online na oodr.pl tysiące odbiorców miesięcznie!

ASF i choroba niebieskiego języka - spotkanie w Oleśnie

PRAWIE DWUSTU ROLNIKÓW PRZYBYŁO DO MIEJSKIEGO DOMU KULTURY W OLEŚNIE. OPOLSKA IZBA WETERYNARYJNA ZORGANIZOWAŁA TAM SPOTKANIE Z HODOWCAMI ŚWIŃ I BYDŁA W SPRAWIE ASF ORAZ CHOROBY NIEBIESKIEGO JĘZYKA.

W powiecie oleskim afrykański pomór świń wśród dzików stanowi duży problem, przez co rejon znalazł się w strefie różowej. To główny powód spotkania Opolskiej Izby Weterynaryjnej z hodowcami świń i bydła, które było również okazją do przedstawienia zasad bioasekuracji w obliczu choroby niebieskiego języka. Zdaniem lekarzy weterynarii choroba ta w krótkim czasie obejmie cały kraj.

Sebastian Sachta, przewodniczący Powiatowej Rady Izby Rolniczej w Oleśnie:

– Choroba niebieskiego języka jeszcze nie dotarła do województwa opolskiego i jako taka nie jest zwalczana z urzędu. Myślę jednak, że kwestią czasu jest to, że obejmie ona cały kraj. Wtedy wprowadzone będą ograniczenia co do przemieszczania zwierząt.

Dawid Piechota, rolnik z Olesna:

– Gorzej będzie, gdy będziemy chcieli przemieszczać bydło. Wtedy wszystkie procedury oraz związana z nimi dokumentacja będą prawdziwym utrapieniem dla rolników. Największy problem pojawi się wtedy, gdy bydło będzie przewożone z gospodarstwa ze strefy niebieskiej do strefy białej. Koszty te są stosunkowo niewielkie, ponieważ to 10 złotych, ale większą zmartwieniem będzie konieczność wykonania badań krwi na własny koszt. To, o ile pamiętam, koszt rzędu ponad trzydziestu złotych, do tego trzeba będzie zrobić badanie na PCR, a to jest już prawie 130 złotych.

Sebastian Konwant, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Oleśnie:

– Choroba niebieskiego języka to choroba typowo ekonomiczna. Nie jest ona groźna dla ludzi, ale dla innych gatunków zwierząt już tak. Bydło zwykle przechodzi ją bezobjawowo. W przypadku owiec i kóz te objawy są częstsze i trochę bardziej nasilone. W stosunku do hodowców są jednak wymogi w sytuacji, gdy ich zwierzęta znajdują się w strefach objętych chorobą. Przemieszczając bydło, czy to do rzeźni, czy do innego gospodarstwa, rolnicy muszą, po złożeniu wniosku i uiszczeniu opłaty skarbowej, otrzymać zezwolenie w drodze decyzji administracyjnej od powiatowego lekarza weterynarii. To choroba, która jest już od kilku dobrych lat w Unii Europejskiej i w Afryce. Do końca zeszłego roku jako kraj byliśmy od niej wolni, jednak w efekcie badań zwanych monitoringowymi, została ona wykryta u zwierząt, które nie wykazywały objawów.

Były to zwierzęta bezobjawowe, którym zostały pobrane próbki i w wynikach tych badań stwierdzono obecność wirusa. Automatycznie, w przeciwieństwie do ASF, ustanowiono strefy: 150 kilometrów od ogniska choroby. Dlatego też 6 gmin powiatu oleskiego dostało połowę obszaru strefy niebieskiej, a dwie gminy są poza tą strefą, czyli w strefie białej. Jeżeli chodzi o sprzedaż czy przemieszczenie bydła, to w samych strefach nie ma żadnych pozwoleń. Pozwolenie to jest wymagane w momencie, kiedy hodowca jest w strefie, mówiąc potocznie, niebieskiego języka i chce przemieścić bydło do strefy wolnej. Jeżeli zwierzęta mają trafić do rzeźni, a tam nie jest stwierdzona choroba, lekarz weterynarii automatycznie udziela zgody w drodze decyzji administracyjnej. W przypadku przemieszczenia do innego gospodarstwa muszą dodatkowo być zrobione badania krwi w kierunku tej choroby.

Podczas spotkania w Oleśnie lekarz weterynarii również przedstawił zasady bioasekuracji pod kątem ASF:

– W powiecie oleskim wyszły dodatnie wyniki u dzików, w związku z tym na obszarze dwóch dodatkowych gmin, to jest Olesna i Dobrodzienia, powstały tak zwane obszary z ograniczonym przemieszczaniem, potocznie zwane różowymi. Tam przemieszczanie zwierząt musi być podane pewnym procedurom. Polegają one na tym, że rolnik musi złożyć wniosek i dostać zgodę od powiatowego lekarza weterynarii, w przeciwieństwie do tych z pozostałych stref, gdzie taka zgoda nie była dotychczas wymagana. Wirusa afrykańskiego pomoru świń mamy już w środowisku, bo mamy w lesie. Czyli jak byliśmy wcześniej w strefie niebieskiej, to zagrożenie było mniejsze, bo wirusa nie było. W tej sytuacji, gdy mamy już wirusa w środowisku, to naprawdę niedużo trzeba, żeby dostał się on do gospodarstwa. Dlatego to spotkanie było potrzebne, aby uzmysłowić rolnikom, jak ważna jest bioasekuracja, ich bioasekuracja, ponieważ to są ich gospodarstwa i dużo zależy od nich samych, od ich działania, od tego, jak będą tą bioasekurację przeprowadzać. Dzięki temu będą w stanie uchronić się od wprowadzenia czerwonej strefy w naszym powiecie.

Krystian Kostka, gospodarstwo rolne w Grodzisku:

– Hoduję 45 świń w cyklu zamkniętym. Przyjechałem na to spotkanie, żeby dowiedzieć się o wszystkich niuansach na temat wprowadzonej strefy i obostrzeń, które 1 stycznia zaczęły nas obowiązywać. A o tym, że to nastąpi, wiedzieliśmy już w połowie grudnia. Dowiedzieliśmy się od kolegów myśliwych o ustrzeleniu dzików pozytywnych

Źródło: www.farmer.pl

w powiecie. Czekaliśmy po prostu na wprowadzenie tej strefy, no i ją mamy. A co to zmienia w gospodarstwie? Chyba niewiele. Prowadzimy bioasekurację już praktycznie od czterech lat. Mamy maty w wejściach, rejestry wejść, wyjść i wjazdów samochodów. Dziś obowiązuje nas tylko jeszcze dodatkowo Plan Bezpieczeństwa Biologicznego, który też już leży u powiatowego lekarza weterynarii i czekamy na jego zatwierdzenie.

Damian Kulesza, rolnik z Jastrzygowic:

– Interesują mnie nowe wymogi w strefach. Jestem akurat w strefie niebieskiej, ale wkrótce mogę mieć strefę różową i prawdopodobnie będą inne wymagania co do chowu i sprzedaży trzody chlewnej. Hoduję świnie razem z tatą w cyklu zamkniętym. Mamy około 40 macior oraz pola zapewniające bazę paszową dla świń. Na sprzedaż jest jeszcze rzepek. Wiem, że na pewno będzie jakiś problem, gdyż ta choroba prędzej czy później będzie za moim płotem. Mam tylko nadzieję, że nigdy się do chlewni nie dostanie. Musimy nauczyć się z tym żyć.

Jan Damboń, rolnik z Roszowic, członek zarządu Izby Rolniczej w Opolu:

– Przyjechałem z daleka, bo praktycznie mam z domu 100 kilometrów. W powiecie, kędzierzyńsko-kozielskim jeszcze jest strefa biała, ale trzeba dmuchać na zimne i należy znać wszystkie przepisy, bo one szybko się zmieniają, w zależności od panujących warunków. Musimy wiedzieć, czego możemy się spodziewać jeżeli przyjdzie strefa niebieska, czy różowa. Wtedy będzie problem, bo będą musiały być wykonane badania, uzyskane zezwolenia i decyzje od lekarza weterynarii. Jeżeli na przykład coś nie „spasuje” i w danym momencie rzeźnia nie przyjedzie po odbiór tucznika, decyzja przepada i znów trzeba o nią wystąpić. To wszystko oczywiście wiąże się z dodatkowymi kosztami, które ponosi rolnik. A jak wiemy, dziś cena tucznika jest na tragicznym poziomie, więc te dodatkowe koszty podnoszą nam już i tak wysokie koszty produkcji trzody chlewnej.

Noworoczne szkolenie i narada kadry OODR - omówienie zagadnień i wyzwań na 2025 rok

13 STYCZNIA 2025 R. KADRA OPOLSKIEGO OŚRODKA DORADZTWA ROLNICZEGO UCZESTNICZYŁA W SZKOLENIU POŁĄCZONYM Z NARADĄ. BYŁA TO OKAZJA DO PODSUMOWANIA UBIEGŁOROCZNYCH DZIAŁAŃ, ZAPREZENTOWANIA PLANÓW NA PRZYSZŁOŚĆ ORAZ OMÓWIENIA NAJWAŻNIEJSZYCH WYZWAŃ STOJĄCYCH PRZED DORADCAMI.

Prezydencja Polski w UE - szanse i wyzwania dla rolnictwa

Podczas noworocznej narady Dyrektor OODR Genowefa Prorok, omówiła założenia polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w 2025 roku, realizowane pod hasłem „Bezpieczeństwo, Europo!”. Zaznaczyła, iż w obszarze rolnictwa szczególny nacisk położono na bezpieczeństwo żywnościowe oraz wzmocnienie konkurencyjności rolnictwa w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Polska prezydencja będzie dążyła do wsparcia rolników, zachęcania do działań prośrodowiskowych oraz zapewnienia dostępu do wysokiej jakości żywności, co ma ogromne znaczenie dla stabilności i rozwoju polskiego i europejskiego rolnictwa.

Priorytety doradztwa na 2025 rok

W dalszej części narady Zastępca Dyrektora OODR Tomasz Musielak, przedstawił priorytety działań doradczych na 2025 rok. Kluczowymi zagadnieniami są:

1. Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat instrumentów Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.
2. Upowszechnianie informacji na temat zdrowia zwierząt, w tym:
 - zasad zapobiegania afrykańskiemu pomorowi świń (ASF) i grypie ptaków, szczególnie w zakresie przestrzegania zasad bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie lub drób oraz konsekwencji związanych z pojawieniem się tych chorób w stadzie,
 - chorób, które przenoszą się lub są przenoszone na ludzi, zależności między zdrowiem zwierząt, dobrostanem zwierząt i zdrowiem ludzi,
 - przeciwdziałania zjawisku antybiotykooporności.
3. Upowszechnianie zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt (bydła, owiec, kóz, świń, koniowatych, jeleniowatych, wielbłądowatych) oraz rejestracji zakładów drobiu w świetle ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.
4. Dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza (z uwzględnieniem wymagań ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, aktualnych inicjatyw Zielonego Ładu) w tym:
 - racjonalne stosowanie środków ochrony roślin,
 - ograniczanie strat składników odżywczych,
 - racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie (w tym zachowanie i oszczędność zasobów wody w rolnictwie, zwiększanie retencji wodnej i działalność lokalnych partnerstw wodnych),
 - ochrona i sposoby utrzymania żyzności gleb, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie,
 - stosowanie dobrych praktyk rolniczych, mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych (program azotanowy oraz ustawa Prawo wodne),
 - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym współdziałanie w ramach spółdzielni energetycznych.
5. Produkcja żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek:
 - na małą skalę, w tym w ramach takich form działalności jak: rolniczy handel detaliczny, działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia,
 - zasady znakowania środków spożywczych oferowanych konsumentom w ramach rolniczego handlu detalicznego,
 - upowszechnianie przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt, obowiązujących w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej położonych na terenie gospodarstw oraz przy uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią,
 - rozwój produkcji ekologicznej,
 - upowszechnianie wiedzy na temat uprawy winorośli jako sposobu na dywersyfikację źródeł dochodu w rolnictwie,
 - upowszechnianie wiedzy i informacji na temat bioasekuracji jako skutecznej metody w zapobieganiu i ograniczaniu występowania sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka (*Clavibacter sepedonicus*).
6. Rozwój rolnictwa społecznego, w tym sieci gospodarstw opiekuńczych.
7. Współpraca i różne formy wspólnego działania (formalne i nieformalne), w szczególności grupy i organizacje producentów, spółdzielnie, grupy operacyjne EPI.
8. Prowadzenie i wykorzystanie ewidencji przychodów i rozchodów rolników.
9. Bezpieczeństwo i higiena pracy w rolnictwie.

PONADTO

- priorytetem przekrojowym, który powinien być

uwzględniony w realizacji zadań ośrodków doradztwa rolniczego, jest poszerzanie współpracy i wymiany wiedzy pomiędzy partnerami Systemu Wiedzy i Innowacji w Rolnictwie (AKIS), w szczególności pomiędzy nauką a praktyką rolniczą oraz oświatą rolniczą; działania ODR powinny odpowiadać na potrzeby rolników i uwzględniać upowszechnianie rozwiązań nowych lub innowacyjnych;

- w programie działalności ODR uwzględnione powinny być działania w formie doradztwa grupowego oraz zespołów tematycznych, a także działania na rzecz rozwoju sieci gospodarstw demonstracyjnych.

oraz projekt wspierający korzystanie z usług doradczych (KUD IV).

Podsumowanie pomocy powodziowej

Szczególnym punktem narady było podsumowanie działań pomocowych podejmowanych przez OODR w odpowiedzi na wrześniową powódź, która dotknęła Opolszczyznę. Dyrektorka Genowefa Prorok przedstawiła szczegółowe statystyki dotyczące udzielonej pomocy. Pracownicy OODR pełnili funkcję koordynatorów w zakresie zbiórki i dystrybucji pasz treściwych i objętościowych oraz zasobów niezbędnych do zapewnienia ciągłości produkcji zwierzęcej w gospodarstwach dotkniętych powodzią. W ramach działań pomocowych zorganizowano w siedzibie Ośrodka punkt zbiórki wody, żywności, środków chemicznych, artykułów higienicznych oraz narzędzi pierwszej potrzeby. Doradcy OODR brali również czynny udział w pracach komisji szacowania strat w gminach dotkniętych powodzią. Dzięki ich zaangażowaniu możliwe było precyzyjne określenie skali zniszczeń. Dyrektorka OODR wyraziła wdzięczność za pełne zaangażowanie i pomoc w tym trudnym czasie.

Spotkanie zakończyło się podsumowaniem osiągnięć 2024 roku przez kierowników Powiatowych Zespołów Doradztwa. Wypracowane wnioski oraz określone cele będą stanowić podstawę działań na rzecz wsparcia polskiego rolnictwa w 2025 roku.

Podsumowanie roku 2024

W trakcie spotkania omówiono wykonanie zadań za 2024 rok przez OODR oraz zasady sprawozdawczości pracy doradczej, w tym szczegóły dotyczące raportowania realizacji usług odpłatnych oraz prowadzenia bazy danych odbiorców. Kierownik Działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw Agnieszka Chruszczewska wskazała na potrzebę systematyczności w raportowaniu zadań, co ma kluczowe znaczenie przy rozliczaniu działań statutowych i wskazaniu liczby odbiorców usług doradczych.

Realizacja projektów i nowe wyzwania

Podczas narady omówiono realizację projektów w ramach działań, w tym interwencji dotyczących rolnictwa ekologicznego, ochrony środowiska oraz monitorowania upraw rolnych z wykorzystaniem technologii satelitarnych. Przedstawiono również nowe zasady w systemie FSDN

 Joanna Moch

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Gospodarstwo agroturystyczne Państwa Lenartowicz - Opolska Perła Turystyki Wiejskiej 2024

GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE LUCYNY I JANA LENARTOWICZÓW, POŁOŻONE TUŻ PRZY GRANICY Z CZECHAMI, WE WSI BOBOLUSZKI (POWIAT GŁUBCZYCKI) TO PRAWDZIWA PERŁA POLSKIEJ AGROTURYSTYKI. W 2024 ROKU ZOSTAŁO UHONOROWANE NAGRODĄ OPOLSKIEJ PERŁY TURYSTYKI WIEJSKIEJ. WYRÓŻNIENIE TO, PRYZNAWANE PRZEZ OPOLSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO, JEST DOWODEM NA ZAANGAŻOWANIE, PASJĘ ORAZ WYSIŁEK, JAKIE GOSPODARZE WKŁADAJĄ W ROZWÓJ TURYSTYKI WIEJSKIEJ, A TAKŻE W PIELĘGNOWANIE LOKALNYCH TRADYCJI I DZIEDZICTWA.

Gospodarstwo Lenartowiczów znajduje się w spokojnym zakątku, zaledwie kilometr od granicy z Czechami, którą można swobodnie przekraczać. Doskonałe położenie sprawia, że jest to idealne miejsce dla turystów pragnących odkrywać uroki zarówno polskiej, jak i czeskiej strony Sudetów.

Na miejscu do dyspozycji gości są rowery pozwalające na eksplorowanie rozległej sieci tras rowerowych, które wiją się przez malownicze krajobrazy i zapewniają niezapomniane widoki. Zimą w pobliżu dostępne są dobrze przygotowane trasy narciarskie, przyciągające miłośników sportów zimowych.

W gospodarstwie na gości czeka wiele możliwości noclegowych, dopasowanych do różnych potrzeb. Do dyspozycji oddano pięć w pełni wyposażonych pokoi, a także przestrzeń na rozstawienie namiotów i możliwość przyjazdu z przyczepą kempingową.

Jednak tym, co wyróżnia gospodarstwo Lenartowiczów, jest wyjątkowa kuchnia, pełna autentycznych smaków regionu. Gospodarze serwują dania oparte na tradycyjnych recepturach, a także wytwarzają przetwory owocowe i warzywne, które cieszą się uznaniem gości. Możliwość zorganizowania grilla czy ogniska pod gwiazdami sprawia, że pobyt nabiera wyjątkowego charakteru.

Otoczenie gospodarstwa to prawdziwa oaza dla osób poszukujących aktywnego wypoczynku. W sąsiedztwie znaj-

duje się plac zabaw, boisko do piłki siatkowej i nożnej oraz inne liczne możliwości rekreacyjne. Wędkarze z pewnością docenią pobliskie akweny wodne, a osoby lubiące wodne przygody mają szansę na nurkowanie w czeskim Svobodne Hermanice. Na uwagę zasługują również atrakcje po czeskiej stronie granicy. Miłośnicy historii mogą zwiedzić majestatyczne zamki, pasjonaci kultury znajdą coś dla siebie w Muzeum Ziemi Morawskiej, a osoby pragnące spędzić czas w siodle mogą skorzystać z nauki jazdy konnej w Pałacu w Wysokiej.

Opolska Perła Turystyki Wiejskiej jest świadectwem ogromnego zaangażowania gospodarzy w prowadzenie miejsca, które łączy naturę, tradycję i gościnność. Gospodarstwo Lenartowiczów jest przykładem, jak z sukcesem połączyć szacunek do lokalnego dziedzictwa z nowoczesnym podejściem do turystyki wiejskiej. Dzięki doskonałemu położeniu, bogatej ofercie oraz wyjątkowej atmosferze przyciąga turystów zarówno z Polski, jak i z zagranicy. Warto odwiedzić to miejsce i przekonać się, dlaczego Opolska Perła Turystyki Wiejskiej znalazła się właśnie tutaj.

 Elżbieta Bober

Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich

 Źródła:

 Zdjęcia: archiwum OODR

Gospodarstwo Ekoturystyczne „Stodoła” – kontakt z naturą i tradycją

GOSPODARSTWO EKOTURYSTYCZNE „STODOŁA” TO ODPOWIEDNIE MIEJSCE DLA MIŁOŚNIKÓW PRZYRODY ORAZ RODZIN SZUKAJĄCYCH SPOKOJNEGO WYPOCZYNKU Z DALA OD MIEJSKIEGO ZGIEŁKU. ZAGRODA POŁOŻONA WE WSI BOGDAŃCZOWICE (GMINA KLUCZBORK), OFERUJE BEZPOŚREDNI KONTAKT Z NATURĄ, EDUKACJĘ EKOLOGICZNĄ ORAZ LICZNE ATRAKCJE.

Właściciele zagrody, Państwo Barbara i Witold Stodołowie stworzyli miejsce, które przyciąga różnorodnością zwierząt hodowlanych – od koni, przez krowy i świny, aż po króliki, drób oraz psy i koty. Przyjaźni mieszkańcy zagrody zapewniają frajdę zarówno dzieciom, jak i dorosłym.

Programy edukacyjne w „Stodole”

„Stodoła” realizuje dwa programy edukacyjne, które wprowadzają uczestników w świat tradycyjnego życia wiejskiego:

Koń w gospodarstwie

Program ten przybliży znaczenie koni w tradycyjnym rolnictwie. Uczestnicy poznają zasady pielęgnacji koni, ich codzienne obowiązki w pracy, zarówno w rolnictwie, jak i rekreacji, a także zapoznają się z maszynami konnymi. W ramach programu odbywają się następujące zajęcia:

- Pielęgnacja i karmienie koni – nauka podstaw dbania o konie oraz ich karmienia.
- Rząd koński – zapoznanie się z końmi przeznaczonymi do pracy w rolnictwie i rekreacji.
- Maszyny konne – prezentacja maszyn wspomagających pracę koni w gospodarstwie.
- Prezentacja koni pracujących – pokaz pracy koni w rolnictwie oraz rekreacji, w tym przejażdżka w siodle.
- Wycieczka wozem konnym drabiniastym – podróż do pobliskiego ogrodu botanicznego.
- Posiłek i ognisko – zajęcia kończą się wspólnym biesiadowaniem przy ognisku.

Prawdziwe mleko – podstawa żywienia

Program poświęcony jest procesowi pozyskiwania mleka i jego przetwarzaniu na masło, ser i inne produkty. Uczestnicy uczą się dojenia krów lub kóz, poznają zasady higieny przy dojeniu oraz odpowiedniego żywienia zwierząt. Program obejmuje następujące zajęcia:

- Dojenie krowy.
- Wykorzystanie mleka w gospodarstwie – omówienie

roli mleka w życiu codziennym oraz jego różnorodnych zastosowań.

- Robienie masła – pokaz wyrabiania masła w maselnicy, formowanie masła oraz produkcja maślanki.
- Degustacja – próbowanie maślanki, mleka, masła, a także przygotowanie sera ze zsiadłego mleka.

Goście gospodarstwa mogą spróbować swoich sił w dojeniu krów czy wyrabianiu masła. Wieczorem istnieje możliwość wspólnego biesiadowania przy ognisku i degustacji lokalnych, naturalnych produktów. To wyjątkowa okazja do poznania tradycyjnych metod pracy na wsi. Dla początkujących dostępne są lekcje jazdy konnej prowadzone przez wykwalifikowanych instruktorów. Jazdę konną można uprawiać przez cały rok dzięki nowoczesnej hali namiotowej. Szczególną atrakcją organizowaną przez gospodarzy są Hubertusy, czyli tradycyjne „polowania na lisa”. W tej zabawie jeździec pełniący rolę „lisa” ma przypiętą kitę do ramienia, a inni uczestnicy próbują ją zdobyć. Wydarzenie odbywa się w przyjaznej atmosferze i przyciąga zarówno doświadczonych jeźdźców, jak i amatorów.

Na terenie gospodarstwa znajduje się staw zasilany źródlaną wodą – idealne miejsce dla wędkarzy i miłośników pływania. Osoby preferujące aktywny wypoczynek mogą spędzać czas na pieszych, rowerowych i konnych wycieczkach wśród malowniczych pagórków i lasów.

Miejsce to jest przyjazne dla grup zorganizowanych. Oferuje obozy hipoterapii i dogoterapii, a także zielone szkoły dla dzieci i młodzieży. Dla większych grup dostępny jest nocleg w pobliskim internacie.

Gospodarstwo Ekoturystyczne „Stodoła” to wyjątkowe miejsce na mapie Opolszczyzny łączące wypoczynek, edukację i przygodę. Niezależnie od wieku, każdy znajdzie coś dla siebie i wróci z niezapomnianymi wspomnieniami.

Elżbieta Bober

Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich

Źródła:

Zdjęcia: archiwum OODR

Koło Gospodyń Wiejskich w Chróście gm. Lewin Brzeski

HISTORIA KOŁA ZACZĘŁA SIĘ OD MAŁYCH, NIEFORMALNYCH SPOTKAŃ, KTÓRE STOPNIOWO PRZERODZIŁY SIĘ W COŚ ZNACZNIE WIĘKSZEGO - ORGANIZACJĘ, W KTÓREJ TRADYCJA, ZAANGAŻOWANIE I POTRZEBA WSPÓLNEGO DZIAŁANIA WKRAČAJĄ W CODZIENNE ŻYCIE.

KGW w Chróście oficjalnie powstało w 2017 roku i zostało zrzeszone w Opolskim Związku Rolników i Organizacji Społecznych w Opolu. Działalność finansowana jest ze składek członkowskich oraz nagród pieniężnych zdobytych w różnych konkursach. Przewodniczącą Koła i jednocześnie jego założycielką jest Pani Anna Zazula, która wraz z pozostałymi członkiniami od samego początku wkłada całe serce w społeczną pracę na rzecz swojej miejscowości. Jak podkreślają same Panie – KGW powstało z potrzeby serca. Przez lata, działając jako nieformalna grupa, uczyły się wzajemnej akceptacji i integracji społeczności lokalnej. Ich determinacja i zaangażowanie sprawiły, że dziś są nie tylko zauważane, ale również doceniane za swoją pracę, która nieustannie przynosi efekty dla całej społeczności.

Podczas swojej działalności na rzecz środowiska lokalnego, członkinie Koła Gospodyń Wiejskich aktywnie uczestniczyły w dożynkach parafialnych, powiatowych, wojewódzkich oraz diecezjalnych. Panie chętnie angażują się w liczne zbiórki charytatywne i imprezy okolicznościowe, promując jednocześnie Koło oraz sołectwo. Działając na rzecz promocji wsi Chróście, przez lata brały udział w wielu konkursach, turniejach, jarmarkach, targach, szkoleniach oraz współorganizowały liczne wydarzenia.

W 2024 roku Koło zdobyło tytuł najlepszego KGW w Polsce w Konkursie o Nagrodę Małżonki Prezydenta RP. Osiągnięcia Koła są liczne i różnorodne, a wśród nich można wymienić między innymi:

Nagrody ogólnopolskie:

- Nagrody Perła w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”:**
 - rok 2018: Gołąbki z tartych ziemniaków z sosem borowikowym,
 - rok 2022: Zakwas buraczany.
- Konkurs o Nagrodę Małżonki Prezydenta RP:**
 - rok 2021: I miejsce w I edycji,
 - rok 2024: Najlepsze KGW w Polsce.
- Dożynki Prezydenckie w Warszawie:**
 - rok 2022: II miejsce w konkursie koron.

Działalność lokalna i wojewódzka:

- Konkursy kulinarne i regionalne:**
 - rok 2019: I nagroda za zupę rakową w „Bitwie Regionów”,
 - rok 2020: I miejsce za gołębia z kaszą gryczaną w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Opolskie ze Smakiem”,
 - rok 2020: II miejsce w konkursie na potrawę kresową – „Lepioszki z serem i lebiodą z sosem chrzanowym”,
 - rok 2024: Wyróżnienie za cykaty z rabarbaru w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”.
- Konkursy na wieńce i korony dożynkowe:**
 - rok 2017: Wyróżnienie w konkursie wojewódzkim w Namysłowie,
 - rok 2021: I miejsce w wojewódzkim konkursie w Bierkowicach (reprezentacja na dożynkach prezydenckich),
 - rok 2022: I miejsce w gminnym konkursie.
- Inne konkursy i wyróżnienia:**
 - rok 2017: I miejsce za stoisko promujące dorobek wsi na „Wiośnie Kwiatów” w Łosiuwie,
 - rok 2022: Statuetka „Lewiński Lew” za działalność na rzecz społeczności lokalnej,
 - rok 2022: Wyróżnienie w konkursie „Polska od Kuchni” – Miss Wdzięku 45+ i do 45 lat.

Inicjatywy społeczne:

- Pomoc w czasie pandemii COVID-19:**
 - szycie maseczek, przygotowywanie posiłków dla służb i szpitali.
- Wsparcie dla uchodźców z Ukrainy (2022 r.):**
 - organizacja zbiórek, transport darów i pomoc przy rozładunku.
- Pomoc powodziom (2024 r.):**
 - organizacja punktu darów, za co KGW otrzymało podziękowanie od Marszałka Województwa Opolskiego.

Edukacja i promocja tradycji:

1. Warsztaty i publikacje:

- rok 2023: Organizacja warsztatów dla dzieci (pierniki, lepienie pierogów),
- wydanie broszury „Kresowe smaki tradycji”.

2. Reprezentacje wojewódzkie:

- udział w konkursach o nagrodę Małżonki Prezydenta RP w latach 2022-2024

3. Pokazy kulinarne:

- gotowanie na żywo na targach turystyki w Opolu w 2022 i 2023 roku,
- pokaz podczas Balu Lwic w Lewinie Brzeskim w 2024 r.

Nagrody indywidualne:

- rok 2022: statuetka dla Anny Zazuli – „Gospodyni Roku” w woj. Opolskim,
- rok 2023: II miejsce dla Anny Zazuli w kategorii „Lider Społeczności Roku” (etap wojewódzki).

Pani Anna Zazula, przewodnicząca Koła Gospodyń Wiejskich w Chróscinie zaznacza, że członkinie KGW mają mnóstwo talentów, zawsze są chętni do wspólnego działania, chcą integrować lokalną społeczność oraz przekazywać najpiękniejsze tradycje z pokolenia na pokolenie.

 Bożena Sokołowska
Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich

Perspektywy zimowej uprawy warzyw

ZIMA TO DLA WIELU ROLNIKÓW CZAS ODPOCZYNKU. ODPOCZYWA TEŻ GLEBA. CZY MOŻNA TEN „NIEPRODUKCYJNY” CZAS WYKORZYSTAĆ NA UPRAWĘ ODPORNÝCH ROŚLIN W GRUNCIE CZY W SZKLARNI? ODPOWIEDŹ BRZMI – TAK!

W sezonie zimowym o uprawie pomidorów i ogórków prosto z krzaka musimy zapomnieć, ale jest całkiem sporo warzyw, które możemy w tym czasie uprawiać. Zarówno z perspektywy producenta warzyw, jak i małych przydomowych ogródków na własne potrzeby. Posiadanie szklarni nie jest warunkiem, choć przyspiesza vegetację i ułatwia sprawę. Uprawa zimą w gruncie i w szklarni bez ogrzewania jest jak najbardziej możliwa.

Zimową uprawę warzyw możemy podzielić na dwie grupy:

- warzywa, które zostały wysiane wiosną/latem a ich główny zbiór przypada na okres zimowy.
- warzywa, które wysiewamy latem, a ich główne zbiory przypadają na przedwiosniu, choć już zimą można z nich korzystać.

Jarmuż

Do pierwszej grupy zaliczamy warzywa kapustne, takie jak jarmuż czy brukselka. Z jarmużu można korzystać już w sezonie vegetacyjnym, aczkolwiek jego niewątpliwą zaletą jest mrozoodporność i bogactwo składników mineralnych. Zimą możemy zrywać świeże liście do sałatek, soków czy koktajli. Dla odważnych polecam wypróbować chipsy z jarmużu – jako dodatek do zup krem albo po prostu do chrupania.

Musztardowiec czerwony

Brukselka

Mimo iż nie posiada wielu amatorów, szczególnie wśród dzieci, warto zaplanować dla niej miejsce na grządce warzywnej już latem (wysiew nasion: kwiecień/maj). To bardzo wartościowe warzywo, które w naszym klimacie bez nadmiernej opieki daje satysfakcjonujące plony. Krótka obróbka termiczna w piekarniku, kruszonka ze skórką z cytryny i to warzywo może smakować inaczej.

Rzodkiew zimowa

Kolejnym warzywem kapustnym zimującym z powodzeniem w gruncie bez okrycia jest rzodkiew zimowa. Ma ciemną skórę i jest lekko pikantna, nieco bardziej niż rzodkiewka. Aczkolwiek zbierana zimą traci sporo ze swojej „mocy”.

Por

Odmiana pora zimowego (*Blaugruner winter*) charakteryzuje się bardzo wysoką odpornością na mrozy. Zbiory można zaplanować zarówno na jesień, jak i zimą czy nawet wczesną wiosnę (tutaj trzeba szczególnie uważać na wypuszczanie pędów kwiatowych). Plony są bardzo wysokie i jest to odmiana wartościowa pod kątem handlowym.

Rukola siewna

Pasternak

Nie można w tym artykule pominąć pasternaku, niegdyś warzywa wszystkim znanego, potem zapomnianego, lecz obecnie wracającego do łask. Wyglądem korzenia przypomina pietruszkę i czasami bywa z nią mylony. Siewki pasternaku są odporne na temperaturę -8°C . Korzeń można spokojnie zostawić w glebie i zbierać według potrzeb. Z pewnością jest to ciekawy smak, który wzbogaci zimową dietę.

Topinambur

Warzywo modne ostatnimi czasy, szczególnie w gospodarstwach ekologicznych, które dostarczają swoim klientom coraz to nowych propozycji warzyw. Nie każdy wie, że bulwy topinamburu można jeść na surowo. Jest doskonały do kiszenia, pieczenia czy gotowania. Uwaga, jest to roślina ekspansywna, nie należy jej zostawiać samopas.

Do drugiej grupy zaliczyłabym wszelkie warzywa liściowe, które znoszą zimową aurę. Odpowiednio wcześniej wysiane, ukorzeniają się przed zimą i w takim stanie potrafią przetrwać trudniejsze warunki. Do takich warzyw należą: **sałata masłowa** (odmiany np. Humil, Meraviglia d'inverno), **szpinak** (np. Zimowy Olbrzym), **rukola jednoroczna**, **musztardowce** (odmiany zarówno zielone, jak i czerwone), **mizuna**, **roszponka** (np. Vit), **cykoria**, **pietruszkaciowa**.

Większość z nich można uprawiać w nieokrytym gruncie. Jednakże uprawa pod osłonami pozwala na zbieranie dolnych liści już zimą, zapewniając stały dostęp do świeżych

zielonych warzyw zwłaszcza w czasie, gdy nic innego nie rośnie. Rukolę można ścinać nożyczkami, gdyż odrasta po pewnym czasie. Opcja interesująca nie tylko z punktu widzenia gospodarstwa domowego, ale także dla rolników, którzy zimą sprzedają głównie warzywa korzeniowe z przechowalni i przetwory. Może warto rozważyć uprawę „na liście”, tak popularną w Wielkiej Brytanii. Największy zbiór przypada na przednówku, wtedy sałaty zawiązują główki. Rukola, musztardowce i roszonek zaczynają zakwitać (kwiaty rukoli są ozdobne i jadalne). Zbiory szpinaku trwają nieco dłużej. Zdecydowanie większe zbiory osiąga się z jesienno-zimowej uprawy szpinaku, niż tej wiosennej. Opieka nad uprawami zimowymi pod osłonami ogranicza się do okresowego podlewania, wyrzucenia śniegu (jeśli taki spadł), okrycia agrowłókniną w razie kilkunastostopniowych mrozów (rośliny nie zostaną uszkodzone, jedynie liście zewnętrzne mogą odczuć niższą temperaturę). Co najważniejsze, takie uprawy nie wymagają wzmożonego nawożenia i nie są w żaden sposób „pędzone”, podczas gdy często spotykamy się z taką opinią przy okazji zakupów nowalijek wiosną w marketach.

Prowadzenie diety zgodnie z sezonowością to nie tylko zdrowy wybór, ale również możliwość zapewnienia dodatkowego dochodu oraz urozmaicenia oferty dla klientów. Warto rozważyć wprowadzenie zimowej uprawy do swojego gospodarstwa lub ogrodu.

 Marta Namysł
PZDR Kluczbork

 Źródła:

 Zdjęcia: własne, Natalia Duda, Instagram Jedzeniogród

Sałata masłowa Humil

Zbiór roszonek

Przystawki nie tylko na karnawał

Karnawał, czas zabaw, bali i przyjęć. Nie tylko w Polsce, ale na całym świecie to okres świętowania. Największym karnawałem szczyli się Rio de Janeiro. Bale maskowe są charakterystyczne dla Wenecji. Z kolei w Niemczech organizowane są barwne uliczne parady tak zwany Faschingsfest. Na Śląsku Opolskim, na obszarach wiejskich tradycje karnawałowe obejmują m.in. Bery, czyli Wodzenie Niedźwiedzia – dawny obrzęd celebrowany przed nadejściem postu. Obecnie również popularne są babskie combry i inne formy spotkań towarzyskich. W tym wydaniu przedstawiam propozycje przystawek, które można podać nie tylko podczas karnawału.

Naleśniki sezamowe z serem zielonym

Składniki:

- ✦ 200 g otrębów żytnich
- ✦ 50 g ziarna sezamowego
- ✦ 4 jajka
- ✦ 2 łyżeczki soli
- ✦ 3 łyżki oleju
- ✦ 2 ząbki czosnku
- ✦ 125 g miękkiego masła
- ✦ 250 g chudego twarogu
- ✦ 8 łyżek siekanej natki pietruszki
- ✦ kilka kropli sosu sojowego
- ✦ 1 łyżka oleju sezamowego

Sposób przygotowania:

Otręby i sezam wymieszać z mlekiem i odstawić na 30-60 minut. Dodać jajka i sól, wymieszać. Na patelni rozgrzać niewielką ilość oleju, chochlą nalewać ciasto i smażyć cienkie naleśniki. Następnie układać je na papierze i zostawić do wystygnięcia. Masło wraz z obranym i rozgniecionym z solą czosnkiem utrzeć na krem. Do kremu wmieszać stopniowo twaróg i pozostałe składniki. Doprawić do smaku. Naleśniki posmarować kremem i ciasno zrolować, zawinąć w folię i schłodzić. Następnie pokroić w plastry.

Jabłka nadziewane szynką

Składniki:

- ✦ 3 jabłka
- ✦ 250 ml białego wina
- ✦ 2 łyżki cukru
- ✦ 250 ml kwaśnej śmietany 30%
- ✦ 1 łyżka słodkiej papryki
- ✦ 1/4 łyżeczki soli
- ✦ 1/4 łyżeczki białego pieprzu
- ✦ 4 łyżki startego chrzanu
- ✦ 2 łyżki ketchupu
- ✦ 50 g pokrojonej szynki

Sposób przygotowania:

Jabłka obrać, przekroić na pół i usunąć gniazda nasienne. Białe wino zagotować z cukrem, włożyć jabłka i dusić na małym ogniu do miękkości. Odstawić do schłodzenia. Śmietanę ubić z solą i przyprawami na szttywno. Doprawić do smaku chrzanem i ketchupem. Napełnić rękaw cukierniczy z końcówką w kształcie gwiazdki. Jabłka wyjąć z wina, odsączyć i ułożyć na półmisku. Napełnić kremem z rękawa cukierniczego. Plasterki szynki zwinąć i ułożyć na jabłkach.

Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt

ROLNICY, KTÓRZY HODUJĄ ŚWINIE, BYDŁO, OWCE, KOZY, KONIE LUB DRÓB I UBEZPIECZYLI POSIADANE ZWIERZĘTA OD RYZYKA WYSTĄPIENIA CO NAJMNIEJ JEDNEJ Z KILKUDZIESIĘCIU CHOROÓB ZAKAŻNYCH, MOGĄ UBIEGAĆ SIĘ O REFUNDACJĘ 70 PROC. OPŁACONEJ SKŁADKI. POMOC REALIZOWANA JEST W RAMACH PLANU STRATEGICZNEGO DLA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ NA LATA 2023-2027, A WNIOSKI SĄ PRZYJMOWANE OD 27 STYCZNIA DO 28 LUTEGO 2025 R. WYŁĄCZNIE DROGĄ ELEKTRONICZNĄ, INFORMUJE TOMASZ WICIAK - DYREKTOR OPOLSKIEGO ODDZIAŁU REGIONALNEGO ARiMR.

Tomasz Wiciak - Dyrektor Opolskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

„Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich” to kontynuacja znanego rolnikom z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 działania „Zarządzanie ryzykiem”. Realizowana w ramach PS WPR 2023-2027 interwencja została jednak rozszerzona o nowe gatunki zwierząt gospodarskich oraz rodzaje chorób, na które można otrzymać wsparcie.

Rolnicy, którzy chcą wnioskować o taką pomoc, powinni mieć prawo do dysponowania nieruchomością, na terenie której prowadzona jest działalność rolnicza, a także zawrzeć umowę ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia u świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu co najmniej jednej z następujących chorób: pryszczycy, klasycznego pomoru świń, afrykańskiego pomoru świń, wysoce zjadliwej grypy ptaków, afrykańskiego pomoru koni, księgosuszu, pomoru małych przeżuwaczy, choroby pęcherzykowej świń, choroby niebieskiego języka, ospy owiec lub ospy kóz, gorączki doliny Rift, choroby guzowa-

tej skóry bydła, pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, wenezuelskiego wirusowego zapalenia mózgu i rdzenia koni, choroby krwotocznej zwierzyny płowej, zarazy płucnej bydła, rzekomego pomoru drobiu, gruźlicy bydła, brucelozy bydła (*abortus*), brucelozy owiec i kóz (*B. melitensis*), wągliką, wścieklizny, bąblowicy, przenośnych gąbczastych encefalopatii, kamylobakteriozy, listeriozy, salmonellozy odzwierzęcej, włośnicy, szczepu *E. coli* wytwarzającego werotoksynę, zakaźnego zapalenia nosa i tchawicy bydła (otrętu bydła), wirusowej biegunki bydła, choroby mętwikowej bydła, zarazy rzęsistkowej bydła, enzootycznej białaczki bydła, gorączki Q, paratuberkulozy.

Kolejnym warunkiem jest to, by polisa obejmowała ubezpieczenie co najmniej: 1000 sztuk rzeźnych: kurcząt, gęsi, kaczek, perlic, indyków lub drobiu mięsnego; 14 sztuk świń lub 4 sztuk bydła, owiec, kóz lub koni.

Pomoc przyznawana jest w formie refundacji 70 proc. opłaconej składki, pod warunkiem, że z umowy ubezpieczenia wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia ponad 20 proc. strat w produkcji zwierząt spowodowanych przez co najmniej jedną ze wskazanych chorób. Istotne jest również to, że okres objęty ubezpieczeniem nie może rozpocząć się przed 1 stycznia 2024 r., a starającemu się o dofinansowanie nie przyznano innych dopłat do ubezpieczenia.

Wnioski o przyznanie pomocy można składać od 27 stycznia do 28 lutego 2025 r. wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem formularza udostępnionego na [Platformie Usług Elektronicznych ARiMR](#).

Opolski Oddział Regionalny ARiMR

Dobrostan zwierząt - przypominamy: obowiązkowe szkolenie do 14 marca

ROLNICY, KTÓRZY CHCĄ OTRZYMAĆ PŁATNOŚCI DOBROSTANOWE ZA 2024 ROK, POWINNI PAMIĘTAĆ O KONIECZNOŚCI UDZIAŁU W SZKOLENIU DOTYCZĄCYM METOD OGRANICZAJĄCYCH STOSOWANIE ANTYBIOTYKÓW W PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ. CZAS MIJA 14 MARCA 2025 ROKU, A ZAŚWIADCZENIE O UKOŃCZENIU TAKIEGO KURSU NALEŻY ZŁOŻYĆ W AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA DO 21 MARCA 2025 R.

Szkolenia na temat metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej organizują Centrum

Doradztwa Rolniczego i wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Dostępne są różne formy kształcenia dla ubie-

gających się o przyznanie wsparcia dobrostanowego:

- kurs internetowy: <https://szkoleniadlarolnika.pl/>;
- webinaria prowadzone przez przeszkolonych doradców rolnych;
- stacjonarne wykłady organizowane przez ODR.

Jeżeli nie spełni się obowiązku udziału w szkoleniu, trzeba się liczyć z ryzykiem nałożenia kary w wysokości 30 proc. należnej płatności.

Opolski Oddział Regionalny ARiMR

1999: partnerstwo z UE

Przełomowy był rok 1999. To wówczas decyzją polskiego rządu Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa stała się partnerem Unii Europejskiej w zakresie udzielania wsparcia na rzecz wsi. Konsekwencją tej decyzji było powierzenie ARiMR realizacji przedakcesyjnej pomocy wspólnotowej przeznaczonej na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich – programu SAPARD. Z jego budżetu Polska otrzymała 4,5 mld zł.

Wielki test sprawności i efektywności działania przyszło zdać Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2004 roku. Wówczas za jej pośrednictwem po raz pierwszy ok. 1,4 mln rolników otrzymało płatności bezpośrednie i zaczął płynąć na polską wieś gigantyczny strumień funduszy. Polska nie tylko korzysta ze wspólnotowego wsparcia, lecz także wypełnia obowiązki członkowskie – od stycznia 2025 roku kolejny raz (poprzednio w drugiej połowie 2011 roku) sprawuje przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej.

Ważny dla Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa był rok 2007. Powierzono jej wtedy w większości realizację unijnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – pierwszego wielkiego programu modernizacyjnego dla polskiego rolnictwa, z budżetu którego do rolników trafiło ponad 74 mld zł. W jego kolejnej edycji, na lata 2014-2020, ARiMR wypłaciła do tej pory blisko 70 mld zł. I choć ta unijna perspektywa finansowa dobiega końca, w związku z ubiegłoroczną powodzią uruchomiony został jeszcze jeden nabór, w ramach którego wciąż można się starać o dofinansowanie inwestycji odtworzących potencjał produkcji rolnej.

1 września 2017 roku Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przejęła część zadań po zlikwidowanej wówczas Agencji Rynku Rolnego. Od tej pory ARiMR to najważniejsza i jedyna akredytowana instytucja płatnicza w naszym kraju. Jej zadaniem jest przekazywanie funduszy z budżetu państwa i Unii Europejskiej na rzecz rolnictwa, obszarów wiejskich i sektora rybackiego.

W 2018 roku pełną parą ruszył proces cyfryzacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. To wówczas po raz pierwszy na tak szeroką skalę rolnicy składali wnioski o dopłaty bezpośrednie drogą elektroniczną. Dziś niemal wszystkie nabory są prowadzone przez internet. W ciągu minionych lat odpowiednio do poszerzania form wsparcia i rozwoju technologii Agencja wdrażała nowe narzędzia informatyczne, m.in.: eWniosekPlus, IRZplus, eWoP, PUE, Mobilna ARiMR. Obecnie tworzony jest Portal Rolnika – zintegrowana platforma komunikacji i usług dla instytucji z sektora rolniczego.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2024 roku obchodziła jubileusz 30-lecia. To największa rolnicza agencja płatnicza w Unii Europejskiej odpowiedzialna za rozdysponowywanie unijnych i krajowych funduszy przeznaczonych na rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, rozwój terenów wiejskich oraz rybactwo. Bez wsparcia finansowego nie byłyby możliwe zmiany, które zaszły przez minione trzy dekady nie tylko na wsi, lecz także w samej Agencji, która z okazji okrągłej rocznicy utworzenia zyskała nowy logotyp.

Opolski Oddział Regionalny ARiMR

PRENUMERATA Kuriera Rolniczego

Zadzwoń pod numer **77 44 37 142**
lub zamów u naszych doradców terenowych
w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego

TYLKO
3,50 ZŁ
MIESIĘCZNIE

ZAMÓW
JUŻ DZIŚ

Wchodzi rolnik po drabinie i...?

DRABINA JAKA JEST, KAŻDY WIDZI, ALE NIE KAŻDY POTRAFI Z NIEJ KORZYSTAĆ. WYDAJE SIĘ URZĄDZENIEM PROSTYM W OBSŁUDZE, NIESKOMPLIKOWANYM, ZNANYM KAŻDEMU, ALE OKAZUJE SIĘ, ŻE KORZYSTANIE Z NIEJ JEST WYJĄTKOWĄ UMIEJĘTNOŚCIĄ I NAWET ROLNICY MAJĄ Z TYM KŁOPOT.

Statystyki są nieubłagane: drabina to jeden z najbardziej niebezpiecznych sprzętów, powodujących wysoką urazowość, łącznie z wypadkami śmiertelnymi.

Najczęstszą **przyczyną wypadków z udziałem drabin jest czynnik ludzki**, czyli błędne zachowanie wynikające z braku doświadczenia i wiedzy, jak również z **brawury czy lekceważenia** zasad bezpieczeństwa. Do wypadków dochodzi głównie w wyniku przewrócenia się lub poślizgu drabiny, a także z powodu **niewłaściwego jej doboru**.

Poniżej wykaz zagrożeń będących najczęstszą przyczyną wypadków podczas użytkowania drabin:

1. **Utrata stabilności.**
2. **Przemieszczanie się po drabinie z zajętymi obiema dłońmi.**
3. **Poślizgnięcie się, potknięcie i upadek użytkownika:** niewłaściwe obuwie, zabrudzone szczeble lub stopnie, niebezpieczne zachowania.
4. **Stan drabiny** (np. uszkodzone podłużnice, zużyte szczeble, przeciążenie).

Drabina powinna być używana do pracy na wysokości wyłącznie **w przypadkach**, gdy niemożliwe jest zastosowanie innego sprzętu, takiego jak rusztowanie czy podest.

Bezpieczeństwo pracy z użyciem drabiny można zapewnić poprzez:

- ustalenie, czy użycie drabiny jest możliwe – nie należy używać drabiny na zewnątrz w trudnych warunkach atmosferycznych, np. przy silnym wietrze;
- właściwy dobór drabiny do wykonywanej pracy – wybierając drabinę, należy wziąć pod uwagę rodzaj wykonywanej pracy i lokalne warunki. Na rynku są dostępne różne modele lekkich i wytrzymałych drabin aluminiowych wyposażonych w elementy zabezpieczające. Należy także zwrócić uwagę na nośność i wymiary;
- przegląd stanu technicznego drabiny przed każdym jej użyciem – stan techniczny drabiny powinien być **sprawdzany systematycznie**. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na elementy konstrukcyjne, połączenia, elementy podporowe oraz dolne zakończenia drabiny;
- prawidłowe użytkowanie sprzętu;
- zachowanie ostrożności.

Aby użytkowanie drabin nie zagrażało zdrowiu i życiu należy:

- zlikwidować uszkodzone, wadliwe i mało wytrzymałe drabiny wykonane we własnym zakresie z rozciętych na pół żerdzi;
- nie malować drabin drewnianych farbą kryjącą, która maskuje ewentualne uszkodzenia;
- usuwać z drabiny każde zabrudzenie, takie jak świeża farba, błoto, olej czy śnieg oraz przechowywać ją tak, by nie narażać na działanie czynników atmosferycznych;
- ustawiać zawsze drabinę na równym, stabilnym, twardym i nieśliskim podłożu, nigdy na podestach, paletach czy ceglach;
- nie stawiać drabiny naprzeciwko wrót i drzwi, które ktoś nieoczekiwanie może otworzyć;
- sprawdzić, czy miejsce, o które będzie oparta drabina, jest solidne;
- wchodzić i schodzić przodem do drabiny w taki sposób, by znajdować się między podłużnicami, trzymając się obiema rękami szczebli (a nie podłużnic). Podczas wchodzenia szczeble należy trzymać nachwytem;
- drabina powinna wystawać ponad 0,75 m ponad miejsce, na które się wspinamy, a także posiadać u góry haki zaczepowe;
- nie przenosić po drabinie ciężarów i niewygodnych do uchwycenia przedmiotów.

Obowiązkiem użytkownika jest dostosowanie się do oznaczeń i informacji o bezpiecznych sposobach użytkowania, znajdujących się na drabinie.

Bezpieczne korzystanie z drabiny to także:

- zapewnienie asekuracji drugiej osobie;
- oznakowanie strefy niebezpiecznej w przypadku zagrożenia upadkiem przedmiotów z wysokości;
- zabezpieczenie przedmiotów wykorzystywanych podczas pracy przed ich przypadkowym upadkiem z wysokości;
- zadbanie, aby w pobliżu drabiny nie znajdowały się pozostawione maszyny, urządzenia, narzędzia czy przedmioty codziennego użytku;
- zachowanie szczególnej ostrożności przy posługiwaniu się drabiną w pobliżu napowietrznych przewodów elektrycznych;
- robienie przerw na odpoczynek przy długotrwałej

- pracy na drabinie;
- unikanie zeskakiwania z drabiny;
- zabezpieczanie drabiny przed dziećmi.

Ponadto do pracy na drabinie należy zakładać robocze **obuwie z antypoślizgową podeszwą**. Bluza robocza i mankiety powinny być zapięte. Do niektórych czynności

trzeba używać rękawic roboczych i kasku ochronnego.

Opracowanie:
Materiały informacyjne KRUS

 Roksana Bernaś

- Specjalista w Samodzielnym Referacie Prewencji, Rehabilitacji i Orzecznictwa Lekarskiego OR KRUS w Opolu

Zasady wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2024 r., poz.90 z późn. zm.) za osoby podlegające innemu ubezpieczeniu społecznemu w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uznawane są osoby podlegające obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych lub objęte przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym. Dlatego też osoby wykonujące aktywność zawodową, rodzącą obowiązek podlegania ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym w ZUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych nie spełniają warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Niemniej w szczególnych przypadkach, ściśle określonych przepisami ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, rolnik lub domownik podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy:

- podlega nadal temu ubezpieczeniu pomimo objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym w ZUS z tytułu wykonywania umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz z tytułu powołania do składu rad nadzorczych; pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez Powiatowy Urząd Pracy; pobierania stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy podmioty kierujące na szkolenia, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych; pobierania stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych; pełnienia czynnej służby wojskowej jako żołnierz niezawodowy oraz odbywania służby zasadniczej.
- może kontynuować podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników po rozpoczęciu prowadzenia

pozarolniczej działalności gospodarczej, spełniając warunki art. 5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2024 r., poz.90 z późn. zm.).

Podleganie innemu ubezpieczeniu społecznemu dotyczy osób, które wykonują pracę:

- w ramach umowy o pracę,
- z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej, w tym pozarolniczej działalności gospodarczej, w ramach wolnego zawodu, czy wymienionych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych spółek,
- a także w okresach pobierania zasiłku dla bezrobotnych (rejestracja w charakterze bezrobotnego bez prawa do zasiłku nie jest uznawana za podleganie innemu ubezpieczeniu społecznemu).

Za osoby podlegające innemu ubezpieczeniu społecznemu uważa się także osoby objęte zaopatrzeniem emerytalnym, określonym w odrębnych przepisach.

W oparciu o obowiązujące przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ubezpieczenie społeczne rolników ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustaly okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu. Natomiast jeżeli został złożony wniosek o rentę lub emeryturę, obowiązek ubezpieczenia ustaje od dnia następującego po dniu, w którym wydana została decyzja o przyznaniu świadczenia, jednak nie wcześniej niż od dnia, w którym ubezpieczony nabył to prawo.

Ważne!

Rolnik jest obowiązany, nie czekając na wezwanie, w ciągu 14 dni zgłaszać Kasie osoby podlegające ubezpieczeniu w jego gospodarstwie oraz informować o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności.

 Katarzyna Bunkiewicz

Kierownik Wydziału Ubezpieczeń OR KRUS w Opolu

Świadczenie honorowe z tytułu ukończenia 100 lat życia

Wieloletnia tradycja szczególnego honorowania osób, które ukończyły 100 lat życia, w postaci przyznania im świadczenia honorowego została aktualnie unormowana. Dzięki przepisom ustawy z 18 października 2024 r. o świadczeniu honorowym z tytułu ukończenia 100 lat życia nowe świadczenie dla studentów będzie przyznawane już od 1 stycznia 2025 r.

Obecnie w Polsce jest ponad 6 tys. osób przekraczających ten piętny wiek.

Komu KRUS przyzna świadczenie honorowe?

Świadczenie honorowe otrzymają z KRUS osoby posiadające obywatelstwo polskie, które ukończyły 100 lat życia, i które w ostatnim dniu miesiąca poprzedzającego miesiąc ukończenia 100 lat życia mają prawo m.in. do: emerytury lub renty rolniczej bądź rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego.

Ile wynosi świadczenie honorowe?

Bonus finansowy wyniesie 6246,13 zł brutto miesięcznie. Waloryzacja odbywać się będzie w marcu każdego roku, na takich samych zasadach, jak w przypadku waloryzacji emerytur i rent. Wszyscy uprawnieni będą mieli jednolitą wysokość świadczenia honorowego.

Jak ubiegać się o świadczenie honorowe?

Świadczenie honorowe przyznawane jest z urzędu. Osoba uprawniona nie musi składać w tej sprawie żadnego wniosku.

Jedynie osoby, które ukończyły 100 lat życia i nie mają ustalonego prawa do żadnego świadczenia emerytalno-rentowego, powinny złożyć wniosek o świadczenie honorowe do ZUS.

Skąd otrzyma to świadczenie osoba uprawniona do świadczeń z ZUS i z KRUS?

Aktualnie wprowadzono jasne zasady przyznawania, wypłaty oraz określono instytucje odpowiedzialne za realizację tego świadczenia.

Tym osobom, którym KRUS wypłaca w zbiegu emeryturę lub rentę rolniczą wraz ze świadczeniem przyznanym przez ZUS, świadczenie honorowe wypłaci KRUS.

Natomiast osobom, którym KRUS wypłaca emeryturę rolniczą, a ZUS emeryturę pracowniczą, świadczenie honorowe wypłaci ZUS.

Świadczenie z tytułu ukończenia 100 lat życia, przyznane przed 1 stycznia 2025 r. staje się z mocy ustawy świadczeniem honorowym i zostanie przeliczone z urzędu.

Opracowano na podstawie Informacji Biura Świadczeń C /KRUS

Opracowała 7.01.2025 r.

 Małgorzata Barańska
Kierownik Wydziału Świadczeń OR KRUS w Opolu

Zmiana lokalizacji

Z dniem 01.01.2025 r. Punkt Informacyjny poza siedzibą Placówki Terenowej KRUS w Kluczborku zmienia lokalizację.

Punkt Obsługi Interesantów będzie znajdował się w budynku Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Namysłowie przy ul. Józefa Piłsudskiego 3, 46-100 Namysłów.

Punkt informacyjny będzie czynny w każdy wtorek w godzinach od 9:00 do 13:00

Harmonogram trwających i planowanych naborów wniosków

Lp.	Kod interwencji	Nazwa interwencji	Orientacyjny termin rozpoczęcia naboru	Orientacyjny termin zakończenia naboru
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027				
I.1-I.3 Płatności bezpośrednie / wsparcie obszarowe				
1.	I.1	Podstawowe wsparcie dochodów	15 marca 2025	15 maja 2025
2.	I.1.1	Płatność dla małych gospodarstw	15 marca 2025	15 maja 2025
3.	I.2	Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów	15 marca 2025	15 maja 2025
4.	I.3	Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników	15 marca 2025	15 maja 2025
I.4.1-I.4.7 Ekoschematy				
5.	I.4.1	Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnymi	15 marca 2025	15 maja 2025
6.	I.4.2	Ekoschemat - Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi	15 marca 2025	15 maja 2025
7.	I.4.3	Ekoschemat - Integrowana produkcja roślin	15 marca 2025	15 maja 2025
8.	I.4.4	Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw	15 marca 2025	15 maja 2025
9.	I.4.5	Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych	15 marca 2025	15 maja 2025
10.	I.4.6	Ekoschemat - Dobrostan zwierząt	15 marca 2025	15 maja 2025
11.	I.4.7	Ekoschemat - Grunty wyłączone z produkcji	15 marca 2025	15 maja 2025
I.5.1-I.5.13 Wsparcie dochodów związane z produkcją				
12.	I.5.1	Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów	15 marca 2025	15 maja 2025
13.	I.5.2	Wsparcie dochodów związane z produkcją do bydła	15 marca 2025	15 maja 2025
14.	I.5.3	Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec	15 marca 2025	15 maja 2025
15.	I.5.4	Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz	15 marca 2025	15 maja 2025
16.	I.5.5	Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych	15 marca 2025	15 maja 2025
17.	I.5.6	Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu	15 marca 2025	15 maja 2025
18.	I.5.7	Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu	15 marca 2025	15 maja 2025
19.	I.5.8	Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych	15 marca 2025	15 maja 2025
20.	I.5.9	Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów	15 marca 2025	15 maja 2025
21.	I.5.10	Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek	15 marca 2025	15 maja 2025
22.	I.5.11	Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych	15 marca 2025	15 maja 2025
23.	I.5.12	Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych	15 marca 2025	15 maja 2025
24.	I.5.13	Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na nasiona	15 marca 2025	15 maja 2025
I.8.1-I.10.14 Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne, ekologiczne, leśne				
25.	I.8.1	Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	15 marca 2025	15 maja 2025
26.	I.8.2	Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	15 marca 2025	15 maja 2025
27.	I.8.3	Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	15 marca 2025	15 maja 2025
28.	I.8.4	Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	15 marca 2025	15 maja 2025
29.	I.8.5	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	15 marca 2025	15 maja 2025
30.	I.8.6	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	15 marca 2025	15 maja 2025
31.	I.8.7	Bioróżnorodność na gruntach ornych	15 marca 2025	15 maja 2025
32.	I.8.8	Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych	15 marca 2025	15 maja 2025
33.	I.8.9.1.	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW na lata 2014-2020. Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	15 marca 2025	15 maja 2025

34.	I.8.9.2.	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW na lata 2014-2020. Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	15 marca 2025	15 maja 2025
35.	I.8.9.3.	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW na lata 2014-2020. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone	15 marca 2025	15 maja 2025
36.	I.8.10	Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-20013, PROW 2014-2020		
		Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2007-2013	15 marca 2025	15 maja 2025
		Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2014-2020	15 marca 2025	15 maja 2025
37.	I.8.11	Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2014-2020	15 marca 2025	15 maja 2025
38.	I.9	Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	15 marca 2025	15 maja 2025
I.10.1.1-1.11 Inwestycje i rozwój gospodarstw				
39.	I.10.1.2	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (instrumenty finansowe)**	1 marca 2024	nabór ciągły
40.	I.10.6.2	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe)- w gospodarstwie **	1 marca 2024	nabór ciągły
41.	I.10.7.2	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe)- poza gospodarstwem **	1 marca 2024	nabór ciągły
42.	I.10.8	Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowych- nabory ogłaszane przez SW	30 sierpnia 2024	
43.	I.10.9	Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (Instrumenty finansowe)**	2 stycznia 2025	nabór ciągły
44.	I.10.10.1	Infrastruktura na obszarach wiejskich-przydomowe oczyszczalnie-nabory ogłaszane przez SW***	19 lutego 2025	
I.12.1 Zarządzanie ryzykiem				
45.	I.12.1	Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	27 stycznia 2025 27 sierpnia 2025	28 lutego 2025 29 września 2025
I.13.1-1.13.5 Współpraca, rozwój lokalny				
46.	I.13.1	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS)		
		Wdrażanie LSR- nabory ogłaszane przez SW i LGD ***	18 listopada 2024	
47.	I.13.5	Współpraca Grup Operacyjnych EPI		
	I.13.5.1	Wsparcie przygotowawcze	20 marca 2025	20 kwietnia 2025
	I.13.5.2	Realizacja operacji	20 kwietnia 2025	21 maja 2025
I.14.1-1.14.4 Transfer wiedzy i doradztwo				
48.	I.14.1.2	Doskonalenie zawodowe rolników (moduł 2 Szkolenia profilowane dla rolników konkurs)	3 marca 2025	7 kwietnia 2025
Przejściowe wsparcie krajowe				
49.	Załącznik VI	Płatność obszarowa niezwiązana z produkcją (uzupełniająca płatność podstawowa)	15 marca 2025	15 maja 2025
50.	Załącznik VI	Płatność nie związana do tytoniu	15 marca 2025	15 maja 2025

* Do przeliczenia limitów środków zastosowano kurs 4,29 PLN/EURO – zgodnie z aktualizacją wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

** Pomoc oferowana jest przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) w formie bezpłatnych gwarancji oraz dotacji na spłatę odsetek do kredytów komercyjnych w zakresie interwencji wdrażanych w ramach instrumentów finansowych. ARiMR nie prowadzi naborów wniosków w tym zakresie. Oferta udzielenia gwarancji oraz dotacji na spłatę odsetek jest opublikowana pod adresem: [https://www.bgk.](https://www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiębiorstwa/zabezpieczenie-finansowania/gwarancja-agromax/)

[pl/male-i-srednie-przedsiębiorstwa/zabezpieczenie-finansowania/gwarancja-agromax/](https://www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiębiorstwa/zabezpieczenie-finansowania/gwarancja-agromax/)

*** Termin informacyjny wskazujący na gotowość po stronie czynności leżących w kompetencjach ARiMR. Nabory wniosków ogłaszane są przez Samorządy Województw.

**** informacje na dzień 22.01.2025 r.

 Dorota Tylicka

Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym

Jakie są przepisy dotyczące wycinki drzew na terenie gospodarstwa rolnego?

Sprawy dotyczące zadrzewień należą do zadań własnych gminy – organem właściwym będzie zatem odpowiednio wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

Regulacje dotyczące usunięcia drzew i krzewów

Kwestie dotyczące usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części reguluje ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2024.1478 t.j.). W rozumieniu ustawy jako drzewo należy rozumieć wieloletnią roślinę o zdrewniałym jednym pędzie głównym (pniu) albo zdrewniałych kilku pędach głównych i gałęziach tworzących koronę w jakimkolwiek okresie podczas rozwoju rośliny, natomiast krzewem jest wieloletnia roślina rozgałęziająca się na wiele równorzędnych zdrewniałych pędów, nietworząca pnia ani korony, niebędąca pnączem. Co do zasady, usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia na wniosek właściciela nieruchomości lub posiadacza nieruchomości – za zgodą właściciela.

Zezwolenie na usunięcie drzew i krzewów

Wniosek o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu zawiera m.in.:

- oświadczenie o posiadanym tytule prawnym władania nieruchomością,
- nazwę gatunku drzewa lub krzewu,
- obwód pnia drzewa mierzony na wysokości 130 cm, a w przypadku, gdy na tej wysokości drzewo posiada kilka pni – obwód każdego z tych pni, a gdy na tej wysokości nie posiada pnia – obwód pnia bezpośrednio poniżej korony drzewa,
- miejsce,
- przyczynę,
- termin zamierzonego usunięcia drzewa lub krzewu
- wskazanie czy usunięcie wynika z celu związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Organ właściwy do wydania zezwolenia przed jego wydaniem dokonuje oględzin w zakresie występowania w ich obrębie gatunków chronionych, a wydanie zezwolenia może być uzależnione od określonych przez or-

gan nasadzeń zastępczych lub przesadzenia tego drzewa lub krzewu.

Oplaty

Posiadacz nieruchomości ponosi opłaty za usunięcie drzewa lub krzewu. Opłaty naliczane są w zezwoleniu i pobierane przez organ właściwy do wydania tego zezwolenia. W przypadku naliczenia opłaty za usunięcie drzewa lub krzewu oraz uzależnienia wydania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu od przesadzenia tego drzewa lub krzewu albo wykonania nasadzeń zastępczych, organ właściwy do wydania zezwolenia odracza termin uiszczenia opłaty za jego usunięcie na okres 3 lat od dnia upływu terminu wskazanego w zezwoleniu na jego przesadzenie lub wykonanie nasadzeń zastępczych. Jeżeli przesadzone albo posadzone drzewa lub krzewy zachowały żywotność po upływie okresu trzyletniego, lub nie zachowały żywotności z przyczyn niezależnych od posiadacza nieruchomości, należność z tytułu ustalonej opłaty za usunięcie drzew lub krzewów podlega umorzeniu. Jeżeli przesadzone albo posadzone drzewa lub krzewy, albo część z nich, nie zachowały żywotności po upływie okresu trzyletniego, z przyczyn zależnych od posiadacza nieruchomości, naliczona opłata jest przeliczana w sposób proporcjonalny do liczby drzew lub powierzchni krzewów, które nie zachowały żywotności. Stawki opłat za usuwanie drzew nie mogą przekraczać 500 zł, natomiast krzewów – 200 zł.

Zwolnienia z obowiązku opłat

Nie nalicza się opłat za usunięcie drzew lub krzewów:

- na których usunięcie nie jest wymagane zezwolenie;
- jeżeli usunięcie jest związane z odnową i pielęgnacją drzew rosnących na terenie nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków;
- zagrażającym bezpieczeństwu ludzi lub mienia w istniejących obiektach budowlanych;
- zagrażających bezpieczeństwu ruchu drogowego lub kolejowego albo bezpieczeństwu żeglugi;
- w związku z przebudową dróg publicznych lub linii kolejowych;
- drzew, których obwód pnia mierzony na wysoko-

ści 130 cm nie przekracza 120 cm – w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego, 80 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew – w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania innego niż rolnicze, zgodnego z przeznaczeniem terenu, określonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;

- obumarłych lub nierokujących szansy na przeżycie, z przyczyn niezależnych od posiadacza nieruchomości;
- jeżeli usunięcie jest związane z regulacją i utrzymaniem koryt cieków naturalnych, wykonywaniem i utrzymaniem urządzeń wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych oraz ochronie przeciwpowodziowej w zakresie niezbędnym do wykonania i utrzymania tych urządzeń.

Obowiązek uiszczenia opłat przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku, w którym upłynął termin uiszczenia opłaty.

Odstępstwa od obowiązku uzyskania zezwolenia

Usunięcie drzew lub krzewów nie wymaga zezwolenia m.in. dla:

- krzewu/krzewów w skupisku o powierzchni do 25 m²,
- drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza: 80 cm (topole, wierzby, klon jesionolistny, klon srebrzysty), 65 cm (kasztanowiec zwyczajny, robinia akacjowa, platan klonolistny), 50 cm (inne gatunki),
- drzew/krzewów rosnących na nieruchomościach osób fizycznych usuwanych na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności,
- drzew/krzewów usuwanych w celu przywrócenia gruntów do użytkowania rolniczego,
- drzew/krzewów owocowych, o ile nie rosną na terenach zabytkowych lub zieleni.

W przypadku drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza wartości określonych w ww. przepisach, właściciel nieruchomości jest obowiązany dokonać zgłoszenia do organu zamiaru usunięcia drzewa. Organ w terminie 21 dni od dnia doręczenia zgłoszenia dokonuje oględzin w celu ustalenia nazwy gatunku drzewa, obwodu pnia. Po dokonaniu oględzin organ, w terminie 14 dni może, w drodze decyzji administracyjnej, wnieść sprzeciw. Usunięcie drzewa może nastąpić, jeżeli organ nie wniósł sprzeciwu w tym terminie. Zgłoszenie jest ważne 6 miesięcy od przeprowadzonych oględzin.

Przywracanie gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego

Bez zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu czy zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa można usuwać zadrzewienia w przypadku przywracania gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego. Posiadacz nieruchomości może więc je usunąć z nieużytkowanego gruntu rolnego (np. zaklasyfikowanego w ewidencji jako Ps, Ł lub R) w celu wprowadzenia na ten grunt upraw rolnych. Odstępstwo od obowiązku uzyskania zezwolenia i zgłoszenia dotyczy tylko nieruchomości, które w całości są nieużytkowane. Nie jest więc dopuszczalne usuwanie zadrzewień na podstawie tego przepisu z nieruchomości, która w części jest już użytkowana, np. zadrzewień rosnących na miedzy, na pastwisku, lub wzdłuż rzek, dróg – na gruncie rolnym, który w części jest już uprawiany. Interpretując przepisy ustawy o ochronie przyrody, należy wziąć pod uwagę cele tej ustawy określone w art. 2 ust. 2 uop, wśród których znajduje się ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień. Odstępstwo od ogólnego obowiązku uzyskiwania zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów dotyczy gruntów rolnych przeznaczonych pod uprawy.

 Karolina Kulig-Predko
radca prawny

 Źródło:
 Zdjęcia: pixabay.com

SZKOLENIE

Z ZAKRESU METOD OGRANICZAJĄCYCH STOSOWANIE ANTYBIOTYKÓW W PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ DLA BENEFICJENTÓW EKOSCHEMATU DOBROSTAN ZWIERZĄT

Rolnicy ubiegający się o przyznanie **płatności dobrostanowej za 2024 r.** zobowiązani są do ukończenia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej w terminie do **14.03.2025 r.**

Ukończenie szkolenia **jest warunkiem uzyskania pełnej płatności dobrostanowej**, a nieukończenie skutkuje nałożeniem na rolnika kary w wysokości 30% płatności dobrostanowej jaka przysługiwałaby mu za realizację zobowiązań w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt.

Szkolenie jest dostępne w formie szkolenia e-learningowego na stronie: <https://sdr.oodr.pl/>

Po ukończeniu szkolenia pobrane zaświadczenie należy załączyć do indywidualnego konta na Platformie Usług Elektronicznych (PUE) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa **najpóźniej do 21.03.2025 r.**

W celu uzyskania pomocy przy realizacji szkolenia zapraszamy do kontaktu z doradcami w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego.

